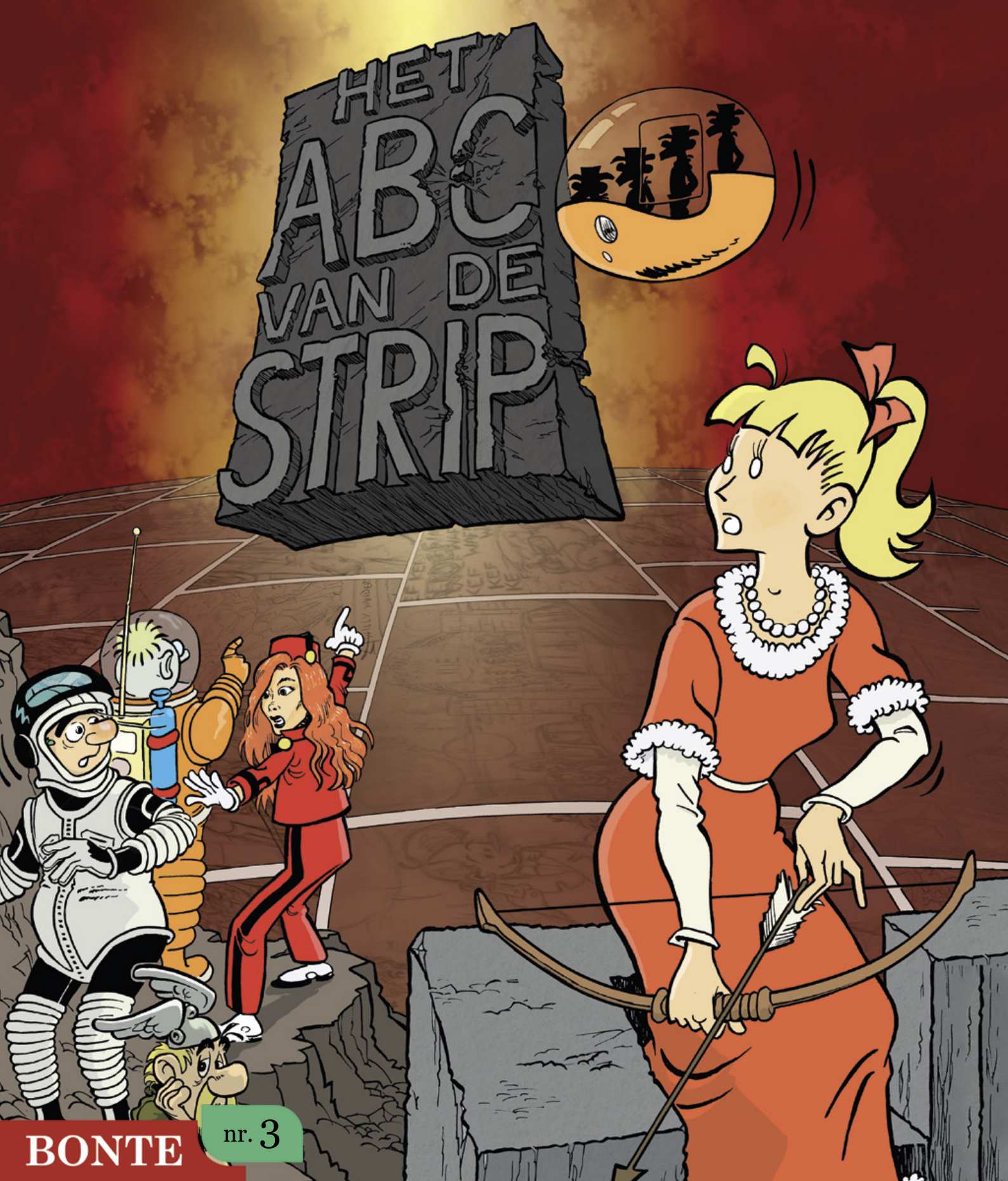

GETEKENDE REEP MAGAZINE

STRIPFORUM - WWW.GETEKENDEREEP.COM

BONTE

nr. 3

WWW.STRIPFESTIVALKNOKKEHEIST.BE

Stripfestival

1987 - 2021

MIDDELKERKE

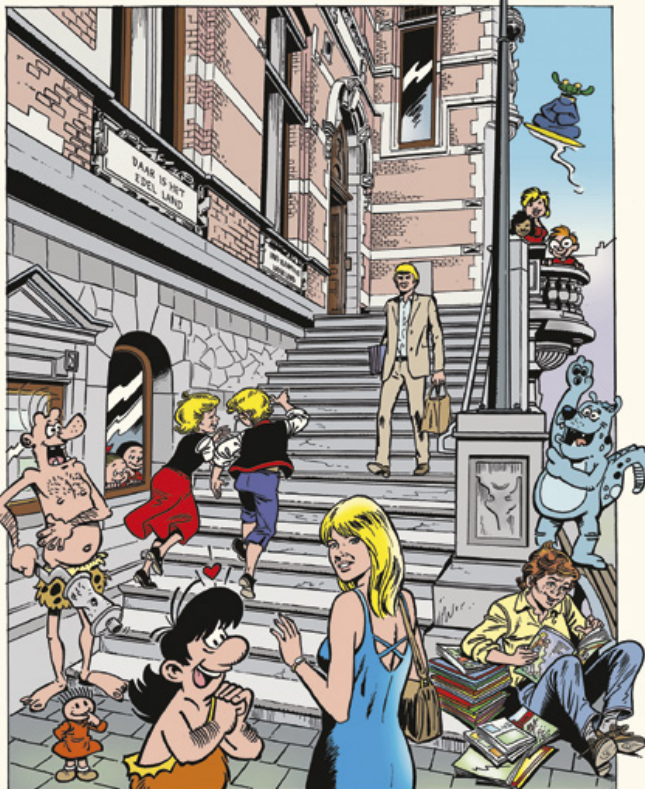

Info & nieuwjes: [f STRIPFESTIVAL MIDDELKERKE](https://www.facebook.com/stripfestivalmiddelkerke) of WWW.STRIPFESTIVALMIDDELKERKE.BE

SPIRITS GROTE SIGNEERDAG

met de samenwerking van de Gemeente Temse
 Feestzaal Gemeentehuis - Markt 1, 9140 Temse
 18 September 2021 - 10.00-17.00

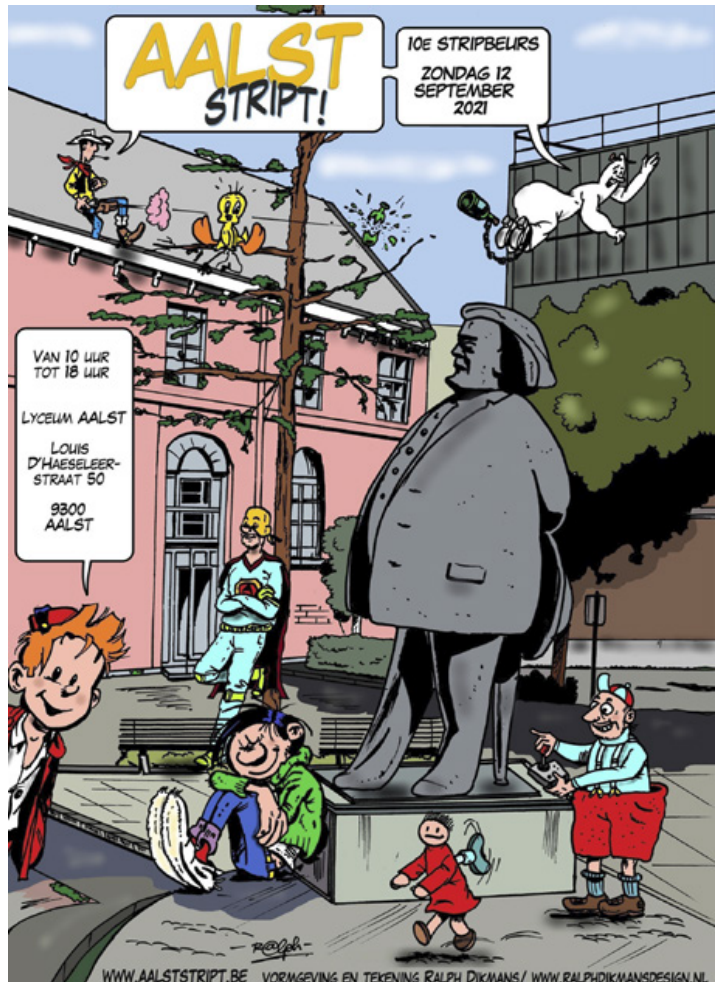
Inkom gratis

info: Sascha Van Laeken - Lavas@telenet.be - +32 (0)486/744.899

AALST STRIPT!

10E STRIPBEURS
 ZONDAG 12
 SEPTEMBER
 2021

WWW.AALSTSTRIPT.BE VORMGEVING EN TEKENING RALPH DIKMANS / WWW.RALPHDIKMANSDESIGN.NL

GETEKENDE REEP MAGAZINE

STRIPFORUM - WWW.GETEKENDEREEP.COM

Getekende Reep Magazine viert zijn eerste jaar, zonder festiviteiten in real life weliswaar, maar toch een feestnummer met veel nieuwe uitgaven en eindelijk enkele stripbeurzen die hun eerste voorzichtige stapjes zetten. Dit nummer is opnieuw gevuld met vaste waarden zoals beursnieuws, artikels, Marc Sleen curiosa, Stripspecialzaak.be, forumtoernooi, strips, UFOlogie met 'Instituut 22', en nog meer leuks. Als eyecatcher hebben we deze keer een prachtposter van 'Wolf' door Steven Dupré en Lukas Moerman. Het gaat om een halve strippagina, ingekleurd door Hans De Bisschop, wat de details van de strip nog wat extra in de verf zet.

Luc De Ryck staat centraal met de letter S uit zijn 'ABC van de Strip', een parel voor de gevorderde stripgeek. Het ABC startte ooit in Brabant Strip Magazine maar is nu dus volledig herwerkt en aangevuld naar het volledige alfabet. Nog steeds kan je artikels, voorstellen en beursnieuws sturen naar bontemagazine@gmail.com. Veel leesplezier!

Peter Bonte
uitgever

STRIPFORUM "DE GETEKENDE REEP"

Achtergrond: Verhalen voor Canterbury - Lük Bey

The screenshot shows the website 'DE GETEKENDE REEP' with a forum interface. The main content area is titled 'Forums' and lists several categories with their respective post counts and recent activity:

- Algemeen**
 - Strips algemeen: 103.3k posts
 - Europese strips: 26.8k posts
 - The Comics Corner: 22.7k posts
 - Manga & Anime: 2.7k posts
 - Het atelier: 11.6k posts
 - stripbeurzen: 17.5k posts
 - The Chocolate Bar: 123.7k posts
- Zoekertjes**
 - Te Koop: 4.3k posts
 - Gezocht: 1k posts
 - Velling berichten: 405 posts
- Informatief**
 - Toernooi: 6.8k posts

On the right side, there are sections for 'Unread Content', 'Popular Now', and 'Upcoming Events'. The background features a colorful illustration of a medieval village with a castle on a hill.

COLOFON

Getekende Reep Magazine 2021 nr 3 is een uitgave van uitgeverij Bonte, Heidelbergstraat 34, 8200 Sint-Michiels Brugge - www.bonte.be - bontemagazine@gmail.com

Verantwoordelijke uitgever: Peter Bonte

Alle teksten, strips en illustraties zijn eigendom van de respectievelijke auteurs en uitgevers, nadruk verboden zonder toestemming

Dank aan Michel Den Hamer, David Steenhuyse, Yncke

Cover: Luc De Ryck (Luderei - Lük Bey)

Logo: Steven Dupré

In samenwerking met: **STICHTING MARC SLEEN**
Stripspecialzaak.be

Verdeling: Pinceel Stripverspreiding - www.pinceel.be
Strips in Voorraad

HET MOOISTE LANDSCHAPTOERNOOI

De bezoekers van de Getekende Reep, het fijnste stripforum van de Lage Landen, verkozen het bekoorlijkste, het indrukwekkendste, het aangrijpendste,... striplandschap in een adembenemd spannend toernooi.

Naar aloude gewoonte bereidde het forum zich voor op de verveling van een lange ingesneeuwde winter met het organiseren van een striptoernooi. De sneeuw kwam niet, het toernooi om te bepalen wat volgens Jan met de Reep het mooiste striplandschap is, dan weer wel.

Appelen en peren

Omdat het geen getekendereeptoernooi zou zijn als we geen appelen met peren vergeleken - en omdat dat natuurlijk lekker

Tom Poes greep met zijn iconische laatste prent uit "Heer Bommel" na een spannende nek-aan-nekrace net naast de overwinning. Een inzending van mister o.

veel discussie oplevert - werd het begrip 'landschap' gezellig ruim gedefinieerd. Niet alleen natuurlijke landschappen waren welkom, maar ook een groots stadszicht of een weids ruimtestation mochten zich aan de start vertonen. Zolang het decor maar belangrijker was dan de personages.

Voor elk wat wils

De bezoekers van de Reep stelden niet teleur; een grote diversiteit aan inzendingen stroomde binnen. Krantenstrip, graphic novel, comic, manga of webcomic: iemand had het ingezonden. Western, scifi, fantasy, historisch verhaal of avonturenstrip: allemaal vertegenwoordigd. Rechtopstaand of breed uitgetekend: check. Digitaal getekend of authentiek handwerk: present.

De raket van Kuifje was zelfs twee keer van de partij, kwestie van er zeker van te zijn dat dit artikel het gevaar even opzoekt. Tweemaal bleek de klassieker niet opgewassen tegen de inzendingen van Lichtman, wat het risico dan weer wat inperkt tot een kleine afbeelding.

"Prachtig hoe Frank Pé hier de somberheid van een koude avond in november weer geeft", aldus inzender Simon over de winnaar, een pagina uit "Het Beest".

Streng selectie

Een stem voor de ene of de andere prent werd niet bepaald door met de ogen gesloten een vogelpik te gooien. Integendeel! De tekeningen werden minutieus ontleed.

Ambreville controleerde of de kathedraal van Antwerpen effectief op het hoogste punt lag (ja, dus). Geschilderde landschappen werden door Waldorf, Bart 01 en dutch lines op hun vintage "Bob Ross"-gehalte geëvalueerd. Boekenmagazijn en Vittorio overwogen de zin en onzin van houten pandaken in droge streken. Tanuki vroeg zich af of trossen inderdaad zo vastgelegd worden.

Kortom, de winnaar heeft zijn overwinning dubbel en dik verdiend.

Proficiat, Frank Pé!

Yncke

De derde plaats is voor een inzending van cartoonesk: "Ik dacht meteen aan dit kader uit Johan en Pirrewiet (De hekserij van Bozerik / Le sortilège de Maltrochu). Ik zag dit voor het eerst in Duc's Strips tekenen en schrijven deel 2 en later in Walthéry's Une vie en dessins. Het is getekend door Peyo met assistentie van Walthéry, geholpen door Franquin voor het design."

Een overzicht van alle inzendingen. Voor een grotere versie verwijst ik u graag door naar de Getekende Reep. Per slot van rekening is dit het Getekende Reep Magazine.

een (auto)biografie
VOORHEEN "ZOOKIE"
 door Michel den Hamer

De eerste stripfiguur die ik tekende, was Lucky Luke. Meer nagetekende figuren volgden. Op mijn twaalfde maakte ik mijn eerste eigen stripverhaal - naar een toneelstuk - voor de schoolkrant. Ik maakte ook strips voor het scoutingblad (*Patrouille-leider Lowietje*), het parochieblad (*De fratsen van de Kerkuil*) en de *Kleine Stem*. Op de middelbare school zette ik samen met Willem de Klerk de schoolkrant vol strips. Bij vrijwel ieder artikel zetten we wel een cartoon of strip. Er werd geklaagd dat het een strijblad was en geen schoolkrant.

In 1992 kwam het nulnummer van *Yahoo!*-stripblad vol onzin-, dat ik op de kunstacademie in Tilburg voortzette met andere tekenaars. Op de academie studeerde ik animatie. De gevierde animator Gerrit van Dijk was mijn leraar. Ik deed zo lang over het maken van superkorte tekenfilms, dat ik verkoos strips te maken. Voor *Yahoo!* nummer 1 maakte ik strookjes in een eenvoudigere stijl onder het pseudoniem Zookie. Het waren juist die strookjes die gesmaakt werden en zo werd mijn pseudoniem Zookie, waaronder ik tien jaar lang bekend was.

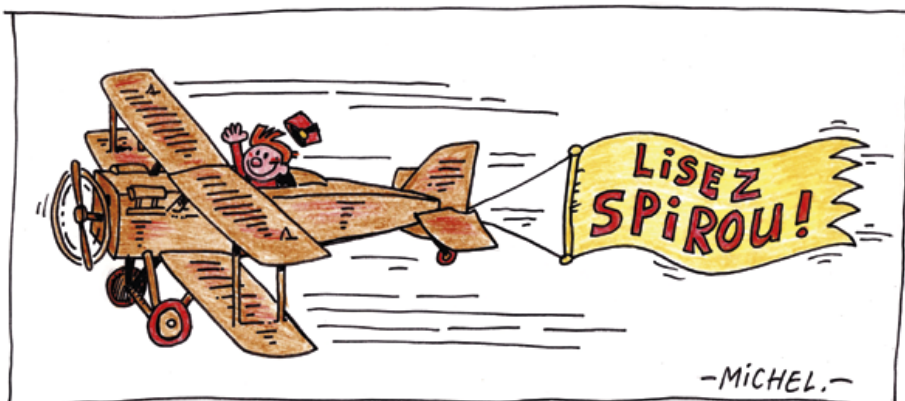
Dankzij Robert van der Kroft stond ik in 1994 al in het eerste nummer van het tijdschrift *Zone5300* met een zogenaamd hoekstripje. Robert vermeldde mij zelfs in een interview toen het magazine nog in de planning lag. Ondertussen publiceerde ik ook in *Wartaal*, *Incognito* en *Chaos*. Met Koen Delaere maakte ik de absurde strips *Spock & Spocky* en *Doctor Feelnoshame*. Door omstandigheden verliet ik de academie. Bij het verlaten van de academie kon ik minder goed tekenen dan toen ik er begon.

Spock & Spocky

Voor *Zone5300* maakte ik enkele verhalen van *Dadaman* (mijn favoriete stripfiguur). Ik raakte verstrikt in de mail-art (een alternatieve kunststroming waarin kunstenaars internationaal tekeningen en fanzines via de post uitwisselen). *Yahoo!* werd zo'n fanzine. Via de mail-art had ik contact met kunstenaars uit Nederland, België, Frankrijk, Italië, Japan en Amerika. Hoogtepunten waren samenwerkingen met andere fanzines, een Italiaanse collectie van mijn strips, deelname aan een expo in Japan en visite van twee Italiaanse dames. Mijn eigen fanzine *Yahoo!* (en later *Zen*) promoveerde ik ook wel op stripbeurzen. Onder invloed van andere stripbladen probeerde ik ook vervolgv verhalen en artikelen te integreren in de fanzines. Covers van *Yahoo!* werden soms getekend door gerenommeerde artiesten als Luuk Bode, Jeroen Steehouwer en Vlerk. Ik kwam ook op stripbeurzen voor de stripsite *stripster.nl*, waarop ik publiceerde sinds 2001, maar raakte gedeeltelijk teleurgesteld in de stripwereld.

Ik maakte veel schilderijen en fan art-tekeningen, waarvan ik er eens enkele stuurde naar het weekblad *Spirou*. Die werden tot mijn verbazing geplaatst en zo kwamen er af en toe kleine tekeningen van mij in de Franstalige *Robbedoes*. Recentelijk stond een pagina van mij in de rubriek "La leçon de la bd".

OVER MENSEN EN MONSTERS

TEKSTEN:
NIQUICHO

TEKENINGEN:
MICHEL DEN
HAMER

Strips tekenen kon ik toch niet laten. Voor *stripster.nl* had ik ook strips gemaakt met scenarist Niquicho, die meer lef had dan ik en aan Peter Bonte vroeg of hij een album van onze strips wou maken. Zo verscheen het album *Over mensen en monsters* bij uitgeverij Bonte! En daar ben ik nog steeds trots op. Mijn laatste stripreeks was de gagstrip *De Kwajongens* voor *stripster.nl*. De site kwam echter tot een (tijdelijke?) stop.

Ik heb misschien niet de discipline of de ambitie om een professionele tekenaar te zijn, maar ik ben tevreden als een amateurtekenaar die van strips houdt.

Bedankt voor uw aandacht,
Michel den Hamer.

MICHEL DEN HAMER VOORHEEN ZOOKIE

EEN STRIPDOOR ZOOKIE.

VINDT U DIE TIJDSCHRIFTEN BIJ DE TANDARTS OOK ZO VEROUWERD?

BOAH, GAAT WEL

TOCH WELERG, HÉ. VANDIE TITANIC.

BY ZOOKIE '92

EEN STRIP DOOR ZOOKIE

HEY, JOE GA JE STAKEN?

YEP

MAAR... ER STAAT NIKS OP JE BORD.

IK WEET NOG NIET WAARVOOR IK GA STAKEN!

ZOOKIE '93

EEN STRIP DOOR ZOOKIE

WANT SOME?

NEIN, MERCI.

WAT

ZOOKIE '93

EEN STRIP DOOR ZOOKIE

TOCH NIET ZO'N GOED IDEE! DIE COWBOY STRIP...

SALOON SNEL M'N BAZOOKA

WAT WIL JE: ZOOKIE KAN GEEN PISTOLEN TEKENEN

PANG

AH!

ZOOKIE '93.

GRAVEN

Door Klaas Rigterink

Opgesnord in... De snorrende Snor

Het was voor mij als snordrager leuk om de verschillen op te snorren tussen de verschillende klassieke versies van *De snorrende Snor*, het avontuur waarin Vandersteen pleit voor het wereldwijd verbreederen van naties en we kennis maken met de Snor, de vader van Sidonia. De oude man snort daarin lustig rond in zijn 'moderne rolstoel', die we tegenwoordig een scootmobiel zouden noemen.

MET DANK AAN JEANNETTE VAN MUIJDEN

De snorrende Snor verscheen van september 1956 tot en met januari 1957 in de Vlaamse kranten *De Standaard* en *Het Nieuwsblad*. In de eerste Vlaamse albumversie uit 1957 werd al het een en ander aangepast. Het Hollandse album dat in 1958 volgde, wijkt opnieuw hier en daar af van de Vlaamse versie. Ook de Nederlandse jeugd moest het gevoel krijgen dat hun striphelden bij wijze van spreken om de hoek zou kunnen wonen. Zoals bekend, werd daarom Jeroms naam in de Hollandse reeks veranderd in Jeroen, Lambik in Lambiek, Sidonie in Sidonia en Schalulleke in Schabolleke. Maar er is meer...

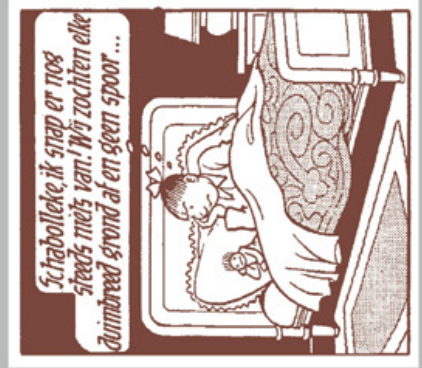
Zuiver Nederlands en zilverknoopjes

Vandersteen weet een spannende sfeer te creëren door een alien-achtig 'dinges'

te laten verschijnen. In het album dat voor het Nederlandse publiek werd bewerkt, wordt dat geheimzinnige dingetjes dan ook in het luchtvaartmuseum Nederland gespot en niet boven Vlaanderen. Het spreekt 'zuiver Nederlands' en niet langer het 'zuiverste Vlaams'.

De in Nederland onbekende Gaby Snook werd omgedoopt tot het buurmeisje Annie om in de vierkleurendruk uit 1969 haar eigen naam weer terug te krijgen.

Omdat wordt gevreesd voor de nationale veiligheid, staat de politie paraat. Grappig is dat Wiske paranormale gaven worden toegedicht. Als haar vingers de knoopjes van het uniform van een politieambtenaar betasten die achter haar staat, concludeert ze in de Hollandse versie ongezien dat ze van koper zijn.

Voor de Nederlandse lezers werden de namen aangepast.

Vlaamse versie

...dat ik een zaklamp wou hebben! Plots verscheen het "Dinges", weer, riep ik "Zilverse Vlaams "Halt!..."

Hollandse versie

...dat ik een zaklamp wou hebben! Plots verscheen het "Dinges", riep ik zuiver Nederlands "Halt!..."

De tongval van het 'dinges' werd veranderd.

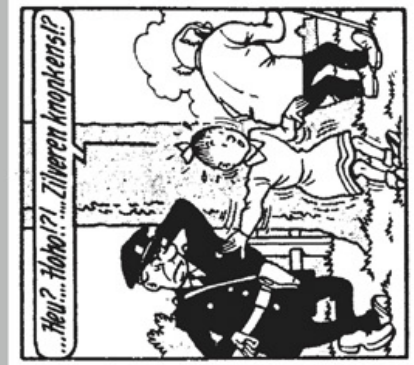
Het 'zilverknoopje' kreeg koperen knopen.

Dat is bijzonder, aangezien de kledij van de Nederlandse gemeentepolitie toentertijd zilverkleurige knopies had. In de Vlaamse uitgave is haar zesde zintuig accurater en voelt ze dat het knopen van een politie-uniform zijn, waarvan de zilverkleur haar bekend is. Ze roept dan ook uit "Zilveren knoopjes!?", wat bovendien een Vlaamse bijnaam is voor dienders. In de oorspronkelijke krantenversie sprak ze zelfs nog over "Zilveren knopkens!". Blijkbaar volstond het oppoetsen van haar taalgebruik niet voor het Nederlandse publiek.

Blinkdozen en benzine

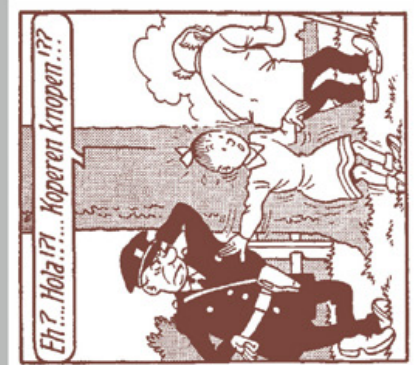
Het komt zover dat Suske en Wiske bij Lambik en Jerom willen gaan logeren. De kamers waarin de Vlaamse Lambik

hen wil onderbrengen zijn andere dan die de Hollandse Lambiek voorstelt. De tegenwerpingen van Jerom (en zijn Hollandse evenknie Jeroen) in de beide albumuitgaven verschillen bovendien van zijn oorspronkelijke bezwaren. In de krant pruttelde Jerom nog tegen: "Gaat niet... Vol dozen gehamerde suiker en rijst!", maar in de albums klinkt het: "Gaat niet... Kweken daar nu onze kippen." Zijn tweede uitvlucht, met een verwijzing naar de Koreaoorlog (1950-1953), is in de albums volledig gesneuveld. In de krant zei Jerom namelijk "Staan nog 54 kartons blinkdozen uit de Koreaperiode." Wellicht werd een doosje uit deze voorraad schoonsmeer verderop in het avontuur gebruikt om Suske en Wiske zwart te schminken.

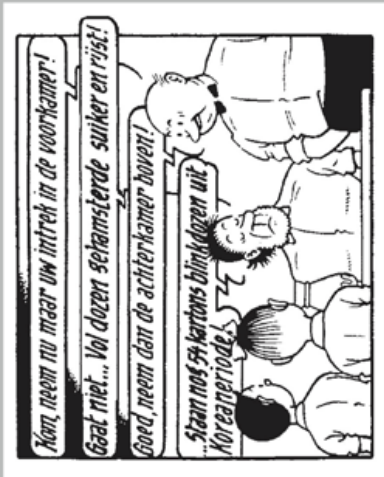
Krantenversie

...Heu?... Haha!?!... Zilveren knoopkens!?

Hollandse versie

Eh?... Haha!?!... Koperen knopen!..?

Krantenversie

Hion, neem nu maar uw intrek in de voorkamer! Gaat niet... Vol dozen sehamsterde suiker en rijst! Goed, neem dan de achterkamer boven! Staan nog 54 kartons blinkdozen uit de Koreaperiode!

Hollandse versie

Vooruit, nemen jullie ze intrek maar in de looerkamer! Gaat niet! Kweken daar nu onze kippen! Goed, neem dan de kamer aan de voorkant!

Ook de olieschaarste vanwege de Suez-crisis (1956-1957), die in beide landen leidde tot de autoloze zondagen, heeft zijn sporen nagelaten in de krantenversie. Zowel in de albumuitgave voor de Vlaamse kinderen als in die voor de jonge noorderburen zijn die gewist. Als Sidonie de ontvoerde Lambik en Jerom wil volgen met de Gyronef, zegt Wiske aanvankelijk: "We hebben zelfs benzine om 's zondags te vliegen... De Gyronef is geen auto, he!" Dit is veranderd in: "We hebben zelfs speciale benzine om stabiel te blijven als we in een luchtzak terechtkomen!" Deze wonderbaarlijke benzine zal nooit uitgevonden worden en kan alleen bestaan dankzij het fantasierijke brein van de auteur.

Later in het verhaal, als het gezelschap in handen is gevallen van slavenhandelaars, zegt Sidonie in de Vlaamse kranten- en albumpublicatie: "De slavenhandel is een van die schandelijke praktijken die de beschaafde wereld (...) door de pipe-lines... heu... vingers ziet!" In eerste instantie lezen de Nederlandse kinderen hier 'oogluikend door de vingers ziet', maar vanaf de vierkleurenversie uit 1969 zijn de pijpleidingen weer terug.

Er wordt ook met olie gespeeld in de namen van de zogenaamde sjeik Ali-

Aangepaste logeerkamers en uitvluchten.

De slavenhandel is een van die schandelijke praktijken die de beschaafde wereld in de doofpot stopt, of door de pipe-lines... heu... vingers ziet!

De slavenhandel is een van die schandelijke praktijken die de beschaafde wereld in de doofpot stopt, of oesluitend door de vingers ziet!

De slavenhandel is een van die schandelijke praktijken die de beschaafde wereld in de doofpot stopt, of door de pipe-lines... vingers ziet!

De pijpleidingen komen en gaan.

▲ Verschil in repertoire tussen het Belgische en Nederlandse leger.

Vlaamse versie

Hollandse versie

Vierkleurversie

Zoete lieve Gerritje

Een volgende – muzikale – wijziging lijkt bedoeld om de Nederlandse lezertjes te paaien. De Snor hoort door de loop van een tank Vlaamse soldaten zingen: "Wij gaan naar de basis... Naar de robots!... Fallala falderie!" De Nederlandse soldaten eindigen hun gezang met: "Zoete lieve Gerritje" uit het bekende volkslied *Dat gaat naar Den Bosch*. Mogelijk vervees Vandersteen aantoe. Mogelijk naar het liedje *Falderie, falderie*, dat in 1954 door de Nederlandse zanger Eddy Christiani werd uitgebracht. Een verandering voor het Nederlandse lezerspubliek was in dat geval dus niet nodig geweest. Mogelijk zingen de soldaten om die reden in de vierkleurenversie weer hun oorspronkelijke liedje.

Bemint elkander

Een opvallend tekstueel verschil zien we vlak nadat de robots de stichtelijke tekst 'Bemint elkander' in de lucht projecte-

ren. In de krant lezen de Vlamingen dat die boodschap haar effect niet miste op 'het uitbaggeren van kanalen, het hamsteren, bewapeningswedlopen, enz...' Naar alle waarschijnlijkheid slaat dat uitbaggeren op het gebakkelei tussen België en Nederland over de bevaarbaarheid van waterwegen die door beide landen lopen. Door in beide albumversies te stellen dat de slogan uitwerking had 'op het gemoed van de Groten der Aarde' werd de tekst minder specifiek en trapt Vandersteen ook niet per ongeluk op de mogelijk gevoelige tenen van de Nederlandse lezers.

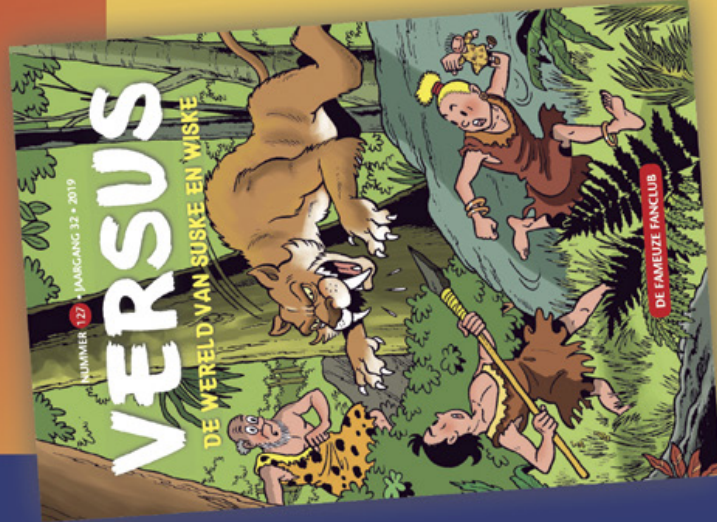
Als je – al zoekend naar verschillen – het verhaal herleest, boeit *De snorrende Snor* weer enorm. Dat de robots van de planeet Fiksion zouden komen, blijkt uiteindelijk... fictie. Ze blijken een instrument te zijn om landen eendrachtig te laten samenwerken door het creëren van een gemeenschappelijke vijand. Het zou een enorme overwinning zijn als alle wereldleiders voortaan de vreedevriendende boodschap 'Bemint elkander' zouden uitdragen. ■

De Fameuze Fandub heeft als doel Suske en Wiske te promoten en het verzamelen van Suske en Wiske-boeken en curiosa te bevorderen. Een lidmaatschap bestaat uit:

- **4x per jaar het informatieve magazine *Versus*;**
- **Speciale verjaardags- en kerstkaart;**
- **Elk jaar een exclusief beeldje van een personage uit de Suske en Wiske-verhalen;**

Jaarlijks organiseert de vereniging een Fandag, waarop je de auteurs van Studio Vandersteen kunt ontmoeten en Suske en Wiske-items kunt kopen en verkopen.

© Standaard Uitgeverij

MEER INFORMATIE

Lid worden van De Fameuze Fandub kost € 28,- per jaar. Meld u aan via onze website www.fameuzefandub.nl.

E info@fameuzefandub.nl
I www.fameuzefandub.nl

www.facebook.com/fameuzefandub

Door Niels van der Made

Japanse mix

In het tweede kloekke deel van de integrale heruitgave van de blauwe reeks werd een tot nu toe onbekende bron blootgelegd. Zonder enige twijfel heeft Vandersteen voor *Goud voor Rome* inspiratie gevonden in *Le Costume historique* van Auguste Racinet. Vandersteens Romeinen lijken, inclusief hun wapens en andere attributen, ontsnapt te zijn uit dat naslagwerk.

Al bladerend in dat rijkelijk geïllustreerde boek, bleef mijn oog rusten op de pagina's waarop de kleding van een samoerai nauwkeurig in beeld wordt gebracht. Ongeloflijk uit hoeveel lagen de outfit van deze Japanse krijger bestaat. Dit kwam me echter wel erg bekend voor. Vergelijk het zelf maar eens met een bekende scène uit *De stemmenrover* (1957) en stel zelf vast hoe Vandersteens fantasie een illustratie omvormde tot een meesterlijke gag.

Ten tijde van *De stemmenrover* had

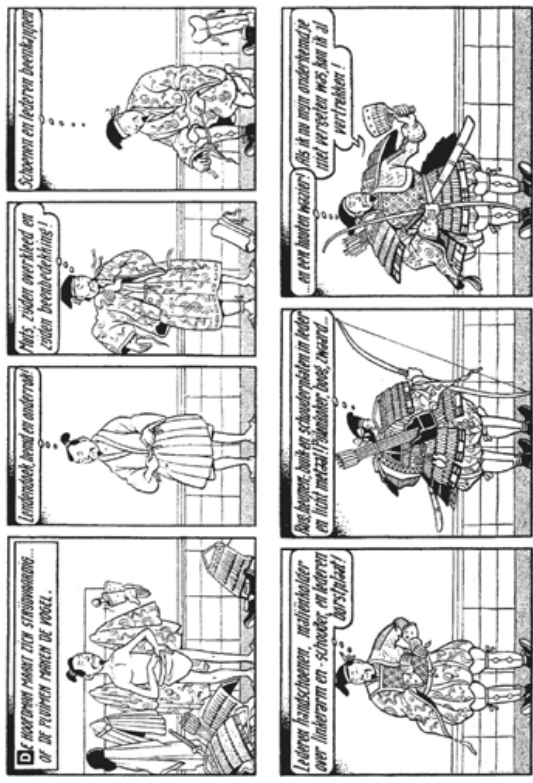
Vandersteen zijn inspiratiereis naar het Verre Oosten nog niet gemaakt en was hij dus nog voornamelijk aangewezen op boeken als bronmateriaal. Die reis, die hij twee jaar later maakte aan de zijde van de journaliste Maria Rosseels, zou onder andere resulteren in het album *De gouden cirkel* en een onafgewerkte aanzet voor *De sonometer*.

Wat Vandersteen en zijn reisgenote met eigen ogen zagen in Japan, werd door de journaliste uitvoerig beschreven in

een reeks artikelen die in boekvorm werden gebundeld onder de titel *Oosters cocktail* (1960). Zo beschrijft ze een destijds zeer bevreemdend beeld: "Alles in Tokio is gedesinfecteerd, zelfs de armoede. Op de treinen en op de metro ontmoet men geregeld mensen met een wit watten masker voor de mond, iets in de aard van wat de chirurgen dragen als zij een heilkundige operatie uitvoeren. Eerst dacht ik dat een epidemie van tandpijn was uitgebroken, doch later bleek dat zulks slechts een andere vorm is van wellevendheid. Wie namelijk gekouden is, wil in geen geval zijn medeburgers besmetten. Dus verkiezen zij een masker boven het vrije ademen in de toch al zo broeihete lucht."

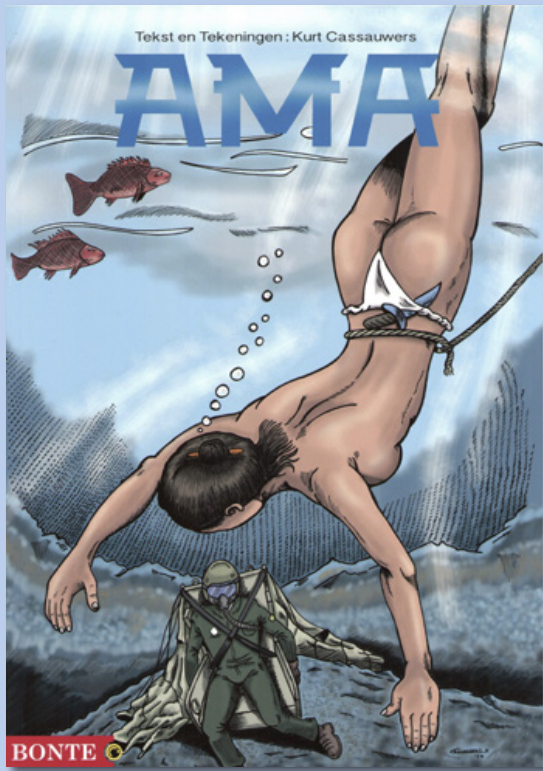
Dat deze observatie bovendien door Vandersteen in beeld werd gebracht op een tot dusver onbekende strook voor *De sonometer* maakt de cirkel in 2020 op een wel zeer onverwachte manier helemaal rond. Maar liefst 61

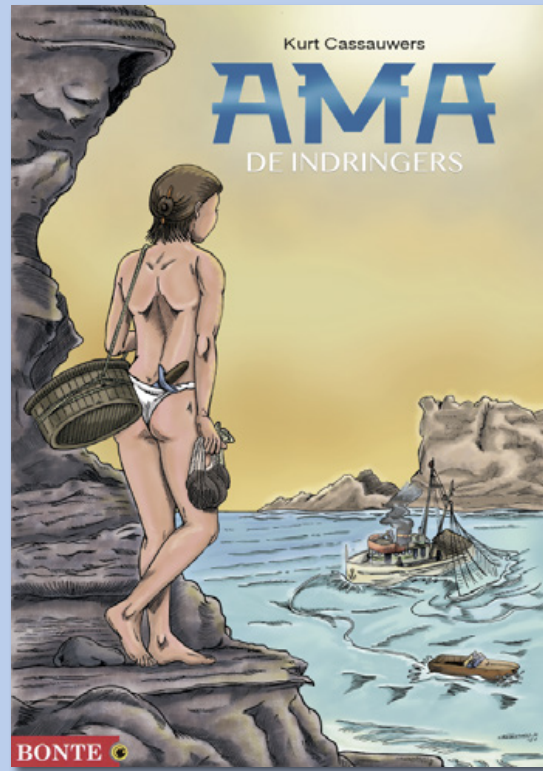
De bekende scène uit *De stemmenrover*.

Een deel van de gevonden strook.

Ama 1
Kurt Cassauwers
 32p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009033

Ama 2 De indringers
Kurt Cassauwers
 32p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009330

AMA

VRIJ NAAR UTAGAWA KUNIYOSHI
 The Diver Taking the Jewel

OP DE VOLGENDE PAGINA'S SOMMEN WE GRAAG DE VERSCHILLENDE STAPPEN OP DIE EEN STRIP ONDERGAAT, VAN WIT BLAD TOT AFGEWERKT ALBUM.

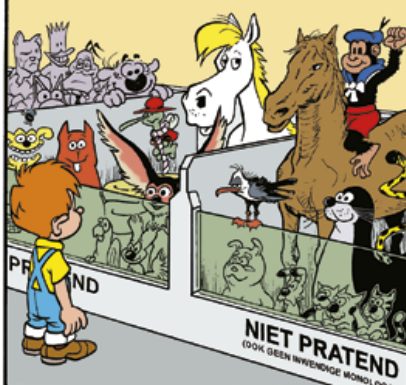
DE **S** VAN SCENARIST BIJT DE SPITS AF.

DENK JE EROVER JE EIGEN FAMILIESTRIP TE BEGINNEN? DAN HEB JE EERST EN VOORAL EEN HELD NODIG.

DEZE IS BIJ VOORKEUR DOORBRAAF EN SAAI, NET ZOALS DE LEZER.

ZORG DAT JE HELD ER NIET ALLEEN VOOR STAAT. GEEF HEM OF HAAR EEN DIER ALS GEZELSCHAP. WEES GERUST ORIGINEEL!

DE VUISTREBEL IS: HOU HET AAIBAAR.

ALTIJD POPULAIR IS EEN BETWETERIGE, OPVLIEGENDE, ALLES-IN-HET-HONDERD STURENDE SIDEKICK. EVENTUEEL MET EEN DOLKOMISCH DRANKPROBLEEM.

KORTOM, IEMAND WAAR DE VOLWASSEN LEZER ZICH MEE KAN IDENTIFICEREN.

EEN GENIALE GELEERDE KAN VAN PAS KOMEN OM JE AVONTUUR OP GANG TE BRENGEN (OF OM HET AF TE RONDEN).

EEN ZWARTHARIGE, IN HET ZWART GEHULDE SCHURK MAG NIET ONTBREKEN. DEZE IS SLUIW, BEREKEND, GENIAAL ZELFS...

... MAAR PAST ZICH PROBLEEMLOOS AAN ALS HET SCENARIO DAT VEREIST.

SOMS SLUIT EEN VREEMDE VOGEL, (MEESTAL EEN KRACHTPATSER) ZICH AAN BIJ JE PERSONAGES.

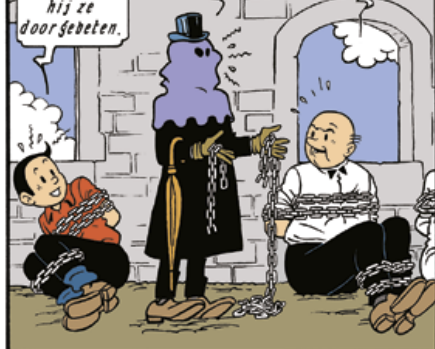
Alle duivels! Wat is er met Jeroms ketting gebeurd?

Toen hij wakker werd, heeft hij ze doorgebeten.

Verroest!

Nee: doorgebeten.

LAAT JE ECHTER NIET VERLEIDEN OM HEEL JE STRIP MET FREAKS TE BEVOLKEN!

Jammer genoeg had hij geen tijd om ons ook te bevrijden. Maar op de voorlaatste pagina daagt hij wel weer op.

ER IS ER MAAR 1 DIE DAAR OOI IN SLAGDE.

AH NEE! WE HEBBEN AL PE GROENE GRAVIN BEHAFT, PE GROENE CHINEES, PE GROENE PIAMANT, PE GROENE STEENBOK, PE GROENE SLAPJANUS EN PE GROENE PATREEL. KIES EEN ANPERE KLEUR!

HEU... EN SMARAGPROEN, HEB IK PAT AL GEBRUIKT?

JE PERSONAGES ZIJN KLAAR OM OP AVONTUUR TE GAAN. NU JIJ NOG!

HIER ZIJN EEN HANDVOL SUGGESTIES VOOR HET PERFECTE SCENARIO.

TIPT

MIK JE OP JONGE LEZERS? LAAT HET DAN VOORUITGAAN!

He Jommeke, kom rap naar deze video uit Amerika zien!

Maar dat is Flip! Daar hangt hij dus uit!

Professor, gij moet ons naar Amerika brengen! Wij gaan Flip zoeken!

In geen geval, snotapen! Ik bedoel: instappen!

EVEN LATER IN AMERIKA

Daar is hij!

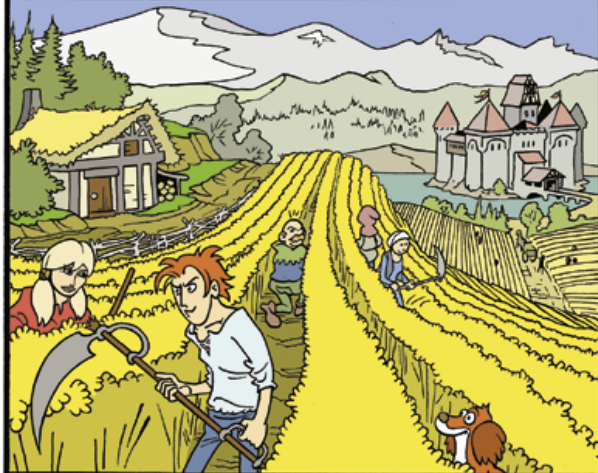
TIP 2

HEB JE DAARENTEGEN
JUUST HEEL GEDULDIGE
LEZERS? DIK JE VERHAAL
DAN GERUST WAT AAN.

OP HET
GESTOLEN KUNSTWERK
STAAT ONDER ANDERE EEN
ZWAARD AFGEBEELD. MISSCHIE
VIND IK IN DIT BOEK EEN
SPOOR VAN
DE DIEF.

DE MIDDELEEUWEN VORMEN DE PERIODE
TUSSEN DE OUDHEID EN DE RENAISSANCE,
VAN CA. 370 TOT CA. 1500. IN DIT
BOEK BELICHTEN WE DE EERSTE HONDERD
JAAR NA HET EDICT VAN MILAAN.

40 PAGINA'S LATER...

NOU, NIKS DUS.
MAAR WACHT: OP DAT
KUNSTWERK STAAT OOK
EEN
SCHAAP!

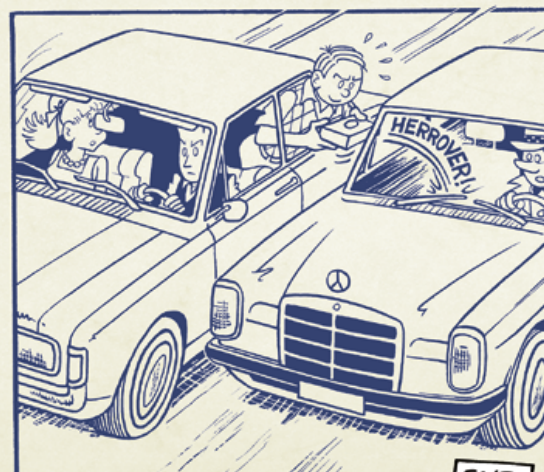
TIP 3

BEDENK EEN
GOEIE "MACGUFFIN",
EN JE VERHAAL
SCHRIJFT ZICHZELF.

Een wereldvernieter!
Als die maar niet in
verkeerde handen
terecht komt!

Je hebt gelijk. Ik
zal dit prototype
veilig in mijn
schuurtj-
?!

ENZ.

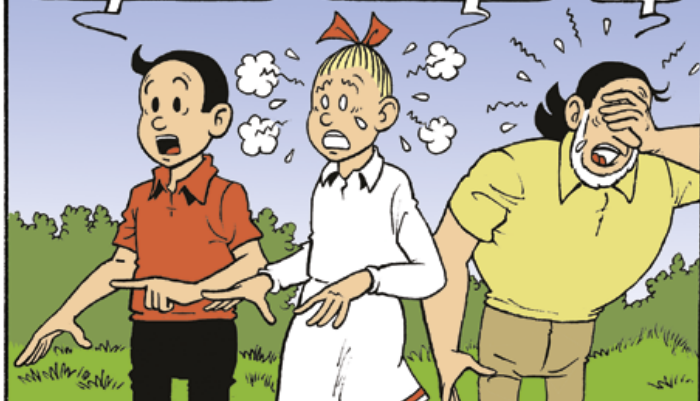
TIP 4

WEES NIET BANG OM EMOTIES AF EN
TOE DE VRIJE LOOP TE LATEN.

Hemel! Dat
KLM-vliegtuig
heeft vertraging!

NEE! Die arme
Pieter Elbers,
de CEO van KLM!

Ben er
kapot
van.

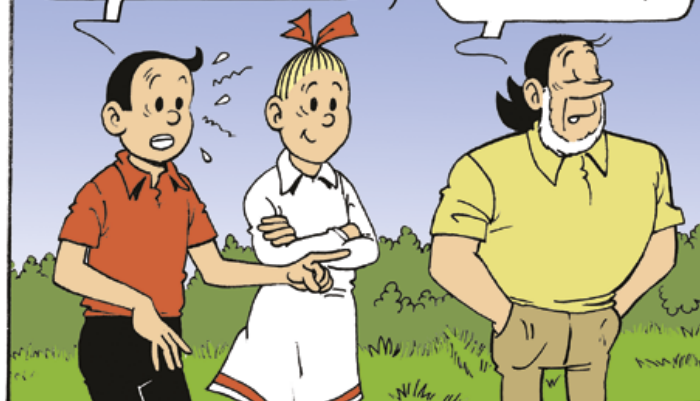

HET MOET NATUURLIJK WEL LEUK BLIJVEN.

Drommels! Lambik,
die ons al vaak het
leven gered heeft,
loopt daar een ernstige
hersenschudding op!

Die Lambik toch!

Onzin. Kunt
niet schudden
wat niet hebt.

TIP 5 NEEM JE EEN STRIP OVER VAN IEMAND ANDERS? ZET ER DAN JE EIGEN STEMPEL OP.

DE MOESTER VAN BLAKE & MEESTER

GEEN WAGEN IN 'T WESTEN
LAMBIL CAUVIN

Pufff... Jawel.

Neee?

Jawel.

Neee?

Jawel.

Neee?

ENZ.

TIP 6 DURF JEZELF AF TE VRAGEN: "WAT ZOU IK ZELF GRAAG LEZEN?"

Waar is Lieve Heersbeestje, jullie leidster?

Ze wacht je op in de sauna. Maar eerst zul je ons moeten verslaan!

TIP 7 CONVENTIES ZIJN ER OM IN STAND TE HOUDEN!

VOLGENS DE LEGENDE ZOU HIER ERGENS EEN PLANT GROEIEN DIE STRIPHULDEN HET LEVEN REDT, HAAAA!

ONZIN NATUUR-?

BAH, WAT EEN CLICHÉ.

SOMS MAG DAT AL EENS, HE.

TIENS, ZIJN ER GEEN ANDERE PASSAGIERS?

DIE ZIJN ALLEMAAL UITGESTAPT TOEN ZE ZAGEN DAT U AAN BOORD KWAM.

MIJNHEER, DE PILOOT VRAAGT OF HET AL TIJD IS VOOR DE GEBRUIKELIJKE ONREGELMATIGHEDEN.

NOG NIET.

OK, WE KUNNEN.

TIP 8 EN TENSLOTTE: ALS ZELF VERHALEN BEDENKEN TE VEEL TALENT TIJD VEREIST, BEPERK JE DAN TOT GAGS EN PARODIEËN.

HMMM...

Germijn Goselinski

Tijdens het tekenen van die cameo's, en dan in het bijzonder die van de stripmakers (waarvan ik de meesten zelf nooit ontmoet had), gebruikte ik het stripforum *De Getekende Reep* als klankbord. Telkens ik een nieuw portretje gemaakt had, poste ik het daar zonder context met de vraag of iemand herkende wie het was. Het overgrote deel van de tekenaars werd herkend zonder al te veel tips, wat me redelijk geruststelde.

Hoe dan ook doet het er in het boek eigenlijk niet erg toe: ofwel staat de naam er immers gewoon bij, ofwel maakt het niet echt uit voor de grap. Maar mocht iemand zich afvragen of een bepaald personage nu iemand specifiek moest voorstellen of niet, som ik hier de meeste tekenaars en scenaristen nog eens op.

Arleston / Aymond / Karel Biddeloo / Fabio Bono / Jan Bosschaert / Tom Bouden / Jeff Broeckx
 Charel Cambré / Cauvin / Charlier / Dany / De Gieter / Bob De Moor / Steven Dupré
 Francq / Franquin / Paul Geerts / Giraud (Moebius) / Goscinny / Hergé / E.P. Jacobs
 Jijé / Daan Jippes / Henk Kuijpers / Lambil / Hec Leemans / Marc Legendre / Martin Lodewijk
 Jacques Martin / Merho / Erik Meynen / Mézières / Luc Morjau / Morris / Peyo
 Mark Retera / Rosinski / Marc Sleen / Dirk Stallaert / Stedho / Paul Teng / Tibet
 Tillieux / Uderzo / Urbanus / Peter Van Gucht / Van Hamme / Ron Van Riet / Vance
 Willy Vandersteen / Marc Verhaegen / Walthéry / Wasterlain / Robert Wuyts / Yann / Yoann

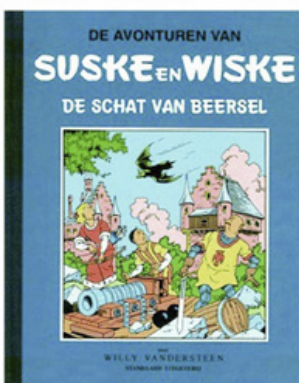

Het idee voor de cover kwam er vrij snel. Bedoeling was uiteraard dat de cover de aandacht trekt van zoveel mogelijk stripfans én meteen meegeeft dat het een parodie is. Kwestie van niet onnodig problemen aan te trekken.

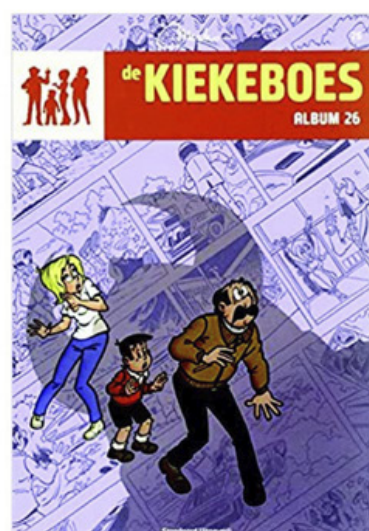
Ik toonde mijn ontwerp (uiterst links) aan stripmaker Steven Dupré, die een berg verderop woont; en hij nam secondenlang de tijd om enkele verbeteringen te suggereren, die ik grotendeels opgevolgd heb.

Je hoeft geen doorgewinterde strippenkenner te zijn om in het ontwerp enkele knipoogjes naar klassieke stripalbums op te merken, aangevuld met nog een handvol andere verwijzingen naar bekende stripreeksen:

ISBN 9789464009347

Er is ook een subtiele verwijzing naar *Album 26*, het klassieke stripalbum van Merho dat gelijkaardige stripparodiërende watertjes doorzwemt. Op de achterflap wordt die verwijzing nog eens herhaald (maar dan veel minder subtiel):

Jan Cumps

De site van Autisme Centraal vermeldt de techniek van 'Comic Strip Conversation', waarbij men in een gesprek met mensen met autismespectrumstoornis symbolen gebruikt om sociale interacties en abstracte delen van een conversatie te duiden. Kleur speelt daarbij een belangrijke rol. Anderzijds kunnen jongeren met autisme via beeldtaal de kans krijgen om zelf uit te drukken wat ze anders moeilijk gezegd krijgen, zoals in *Autisme ver-beeld-en* (Fondelli & Niset, Vlaamse Dienst Autisme, Epo).

Kleur in strips

In mijn boek *Kleur in strips. Strips en kleur* (met een kleurencover door Gilbert Declercq) vermeldde ik het artikel van Tristan Savin 'Mimië en aanstellerij' (*Knack, De humor van Kuifje. Hergé als komisch genie en vernieuwer*) waarin wordt gewezen op het gebruik van rood als functionele kleur bij Hergé: "Een opgezwollen en rood gezicht drukt schaamte of woede uit (of het inslikken van pikante pepers als de tekenaar een plaaggeest is)." Hieronder, als voorbeelden, de woede van Zonnebloem (zijn hoed wordt weggeslagen, *Vlucht 714*) en de wraaklust van Haddock (uit zijn humeur omdat zijn whiskyfles in stukken vloog, *Het zwarte goud*).

Rood (en lege batterijen)

Allicht geen toeval dus dat het me bij een onderzoek naar strips over autisme opviel dat kleur (en in het bijzonder rood) daarin een belangrijke rol kan spelen. In het reeds vermelde *Autisme ver-beeld-en* (erg relevant gespelde titel!) vinden we 36 voorbeelden van dergelijke 'beeldtaal', waaronder de tekening van een 14-jarige: 'Mijn autisme werkt als een elektrische fiets'. "Als mijn batterijen op zijn, dan word ik heel erg lastig en prikkelbaar... Mijn batterijen laden niet zo snel op. Ik moet veel slapen om mijn batterijen volledig opgeladen te krijgen." Toeval dat het een rode fiets werd? (en niet *La Bicyclette bleue* zoals in de roman van Régine Deforges...)

In het stripverhaal *María and Me. A Father, a Daughter (and Autism)* (Gallardo & Gallardo, Jessica Kingsley Publishers) maakt de tekenaar op een erg opvallende manier slim gebruik van roodgekleurde gezichten (en lettering!) om situaties te laten zien waarbij zijn dochter María het moeilijk

heeft vanwege de vijandige omgeving (en hoe de blikken van de mensen het nog erger maken...).

Even terzijde: die 'boze blikken' zijn wel erg prominent aanwezig in strips over autisme. Eén voorbeeld maar: in de strip *De ruimtelift* (Thys & Autisme Centraal, Epo) kijkt een lerares Linus wel erg streng aan:

Gallardo gebruikt rood ook voor zijn eigen gezicht wanneer (links) hij iets lastig vindt (zijn dochter stelt moeilijke vragen), of (rechts) om een vervelende situatie uit te beelden (vroeg ontstaan...).

Zoals in het boek *Autisme ver-beeld-en* is er ook in *María and Me. A Father, a Daughter (and Autism)* (kan het toeval zijn?) sprake van 'lege batterijen'. Na een beschrijving van de drukke dagactiviteiten (morgenwandeling, ontbijt, zwembad, lunch, strandspel, stadswandeling, buffet...) zegt de uitgeputte vader: "María has run out of battery. I have too."

Tranen van verdriet (en angst)

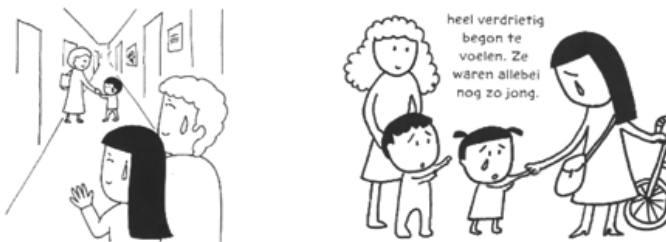
Tranen kunnen een alternatief zijn voor kleur om verdriet uit te drukken. Dat is het geval in *Ben X* (nDurlie & Balthazar, Lannoo). Mensen hebben vreemde regels, vindt Ben. "Er komt water uit hun ogen als ze verdrietig zijn."

Dat is ook zo in de Japanse achtdelige manga (4.000 blz.!) van Keibo Tobe *With the Light: Raising an Autistic Child* (Yen Press). Hikaru (lees de tekst van rechts naar links!) "can't do things when he wants to... so he cries a lot every day". En de getekende tranen worden nog eens benadrukt door de commentaar (links tegen de rand van de tekening): 'trail of tears' (een spoor van tranen).

Dat is ook het geval in de al vermelde autobiografische 'graphic novel' *Heel erg anders* (XTRA), waarin moeder Shiuan-Wen Chu zich verdiept in het autisme van haar zoon Lennert. Tranen op het gezicht van beide ouders (links) wanneer ze hun zoon voor observatie bij de dokter achterlaten, en (rechts) op het gezicht van zoon en moeder wanneer Lennert samen met zijn zusje bij de nanny worden achtergelaten. ("Onze kinderen brachten zoveel tijd buitenhuis door... dat ik me heel verdrietig begon te voelen. Ze waren allebei nog zo jong.")

De Canadese illustrator Yvon Roy schetst een beeld met tranen van **angst** in *Les petites victoires* (Rue de Sèvres) - vertaald als *Kleine overwinningen* (Daedalus) - waarin hij laat zien dat een kind met autismespectrumstoornis, "mits de nodige dosis geduld best wel kan functioneren in onze maatschappij. En dat lijken we weleens te vergeten..." (Mario Stabel, Stripspecialzaak.be) Wanneer Roy merkt dat zijn zontje Olivier in bad lelijk te keer gaat, zegt hij "Laat zien wat er je bang maakt..."

En hij probeert Olivier gerust te stellen: "Kijk, 't is gewoon een pluisje."

Ook hier een traan op de linkerwang...

Tranen van vreugde

Maar er zijn ook - misschien wat minder vanzelfsprekend - tranen van **vreugde** in de beeldverhalen over autisme. Zo in *Heel erg anders*, wanneer moeder Shiuan-Wen Chu juf Joke bedankt wanneer die haar geruststelt dat alles goed is met Lennert. "Hij is al perfect zoals hij is."

Alweer een traan op de linkerwang. ("Una lacrima sul viso" zong Bobby Solo in 1964.)

Camouflage (en rustige pastelkleuren)

Camouflage is een bekende strategie om autismeproblemen te omzeilen, en ook hier kan kleur een belangrijke rol spelen. In *Camouflage. The Hidden Lives of Autistic Women* (Bargiela & Standing, Jessica Kingsley Publishers), dat zowat het midden houdt tussen een 'strip' en een 'geïllustreerd verhaal', is "een laagdrempelig boek, geschreven in hoofdletters en in eenvoudige taal... met steeds dezelfde (pastel)kleuren, wat bijdraagt aan de rustige, vriendelijke uitstraling van het boek." En waarom 'women?' "Vrouwen en meisjes met autisme zijn simpelweg beter in staat zich aan te passen aan de sociale wensen en eisen van hun omgeving. De vrouwelijke autist is, vergeleken met haar mannelijke evenknie, een ware kameleon." "Girls are better at hiding autism."

Samengevat (haiku):

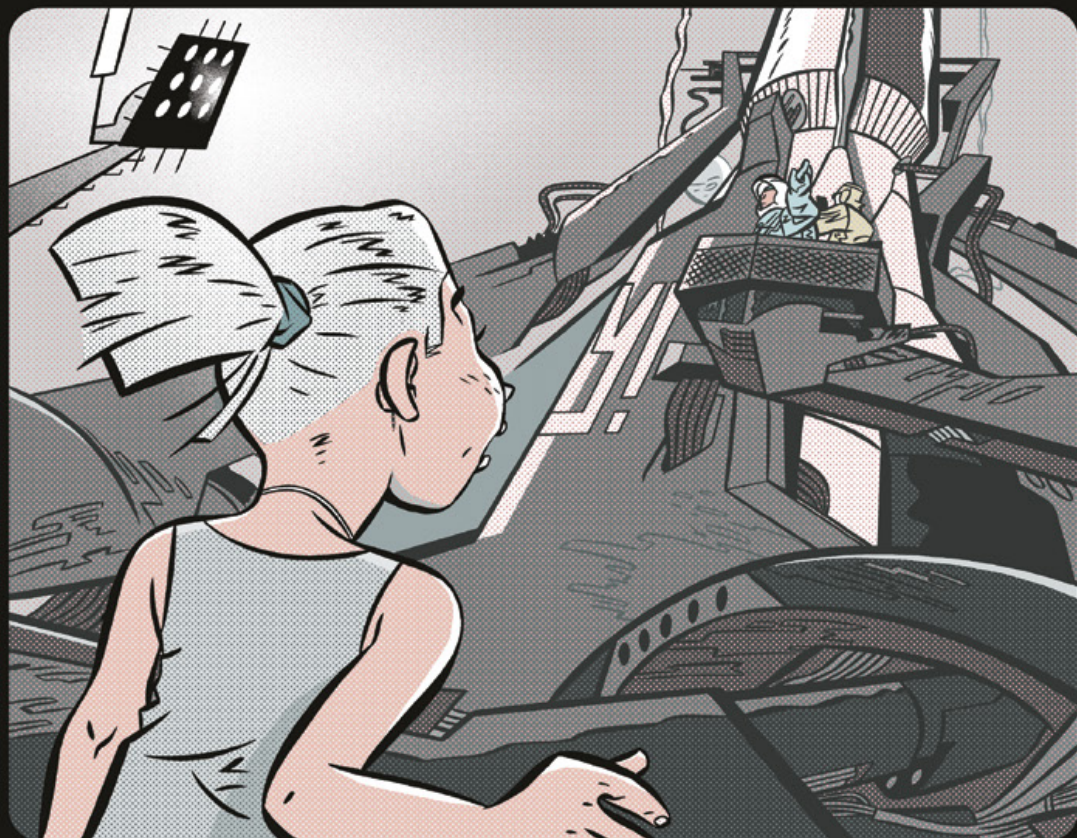
Strips en autisme.
Kleur, tranen, camouflage.
En helende kracht.

In 2016 verscheen bij Bonte **Kleur in strips - Strips en kleur** van Jan Cumps
84 blz. | 29,5 x 20,5 cm
€ 15,99
ISBN 9789491466793

HET KOSMODROOM VAN KAPUSTIN YAR, 1957. TESTPILOOT LEDOVSKIKH KOMT AAN Z'N EINDE IN EEN POGING OM EEN VOSTOK 1 IN DE RUIMTE TE LANCEREN. IN 1958 EN 1959 STAAN DE TESTPILOTEN SHABORIN EN MITKOV HETZELFDE LOT TE WACHTEN. HUN NAMEN WORDEN NOOIT OFFICIEEL OPENBAAR GEMAAKT. DE KOSMONAUTEN MOESTEN RUIMTEHOOGTES BEREIKEN IN HET HOOGSTE PUNT OM LATER EEN BAAN ROND DE AARDE TE KUNNEN UITVOEREN. DE DRIE TESTPILOTEN HEBBEN GEEN SPECIALE TRAINING GEKREGEN VOOR RUIMTEVLUCHTEN ALS DIT. DE TRAINING VAN TESTPILOTEN WORDT DRASTISCH AANGESCHERPT VOOR DEZE ONGEWONE VLUCHT.

KURA TEST-SITE NABIJ KAMCHATKA, 25 MAART 1960. TESTPILOOT VLADIMIR ILYUSHIN, 34 JAAR EN VADER VAN EEN DOCHTER, DIANA, HEEFT VELE SNELHEIDS- EN HOOGTERECORDS OP Z'N NAAM. HIJ LIJKT DE UITVERKORENE VOOR DEZE EERSTE RUIMTEMISSIE VAN DE MENSHEID.

EEN SPECIALE TRAINING ZORGT VOOR EEN GESLAAGDE START MET DE VOSTOK 1. ILYUSHIN VOLTOOIT DRIE VOLLEDIGE BANEN ROND DE AARDE. MAAR DAN SLAAT HET NOODLOT TOE. BIJ DE TERUGKEER NAAR DE AARDE RAAKT DE VOSTOK 1 UIT Z'N KOERS. ILYUSHIN SLAGT ER NIET IN UIT Z'N CAPSULE TE SPRINGEN EN MAAKT EEN NOODLANDING IN CHINA. DAAR WORDT HIJ GEVANGEN GENOMEN EN UITEINDELIJK PAS IN 1962 WEER OVERGEDRAGEN AAN DE U.S.S.R. HIJ 'GEEFT DE VOORKEUR' OM Z'N GEHEIMHOUDING TE BEWAREN.

HET KOSMODROOM VAN BAJKONOEER, 12 APRIL 1961. KOSMONAUT YOERI GAGARIN WORDT OFFICIEEL DE EERSTE MENS IN DE RUIMTE EN MAAKT AAN BOORD VAN DE VOSTOK 3KA-3 CAPSULE EEN BAAN OM DE AARDE.

KOSMONAUT VLADIMIR ILYUSHIN

LODE DEVRDE

MOUNT PALOMAR IN CALIFORNIË, 25 MEI 1975.

SESSIE 4 VAN HET 'REMOTE VIEWING' OFTE 'ZIEN OP AFSTAND' - EXPERIMENT BIJ PROF. VIK PARADOX.
PARANORMAAL BEGAAFDE IGOR SWANN DOET MEE AAN HET ULTRAGEHEIME CIA EXPERIMENT.

ABRUPT WORD IK ER NAARTOE GEZOGEN, ALS IN EEN VRIJE VAL ONDER INVLOED VAN DE ZWAARTEKRACHT.

IK KRIJG HET GEVOEL DAT IK ME NAAST EEN PAAR PUINSTENEN ROTS-EN BEVIND. PROF. PARADOX GEEFT ME DE EERSTE MAAN-COÖRDINATEN DOOR, VOORAFGEGAAN DOOR HET WOORDJE 'MAAN'.

ER GEBEURT NIKS ... IK BEN NOG STEEDS OP DE 'LANDINGSPLAATS'. VIK NOEMT ZE NOG EEN KEER, MAAR DAN WAT LANGZAMER. IK EXPERIMENTEER MET EEN WAT VERTROEBELDE BLIK, MET EEN GEVOEL VAN HET INZOOMEN OVER EEN VLAKTE.

IK ZIE ENKELE KLIFFORMATIES EN DAARNA ... VOLLEDIGE DUISTERNIS.

LODE DEVRDE

M'N OGEN PASSEN ZICH WAT AAN EN IK BEGIN WEER ROTS-BLOKKEN TE ZIEN. IK BESEF WAT ER IS GEBEURD. 'DIE COÖRDINATEN', VRAAG IK, 'BEVINDEN DIE ZICH AAN DE ACHTERKANT VAN DE MAAN?'

'JA, DAT IS ZO!'. BEVESTIGT PROF. PARADOX.

IK BEVIND ME OP EEN PLEK ERGENS BENEDEN, ALS IN EEN KRATER. ER HANGT EEN GROENE WAAS, EEN LICHT-SCHIJNSEL. DAAR VOORBIJ IS ALLES DONKER. IK VAL MET EEN SCHOK STIL. AAN DE RAND VAN DE KRATER DUKT EEN HOGE TOREN OP. EEN WEL ERG HOGE MONOLIET, ZO GROOT ALS HET HOOFD-KWARTIER VAN DE VERENIGDE NATIES.

REMOTE
VIEWER
LANDT
OP DE
MAAN!

Instituut 22

WOLF

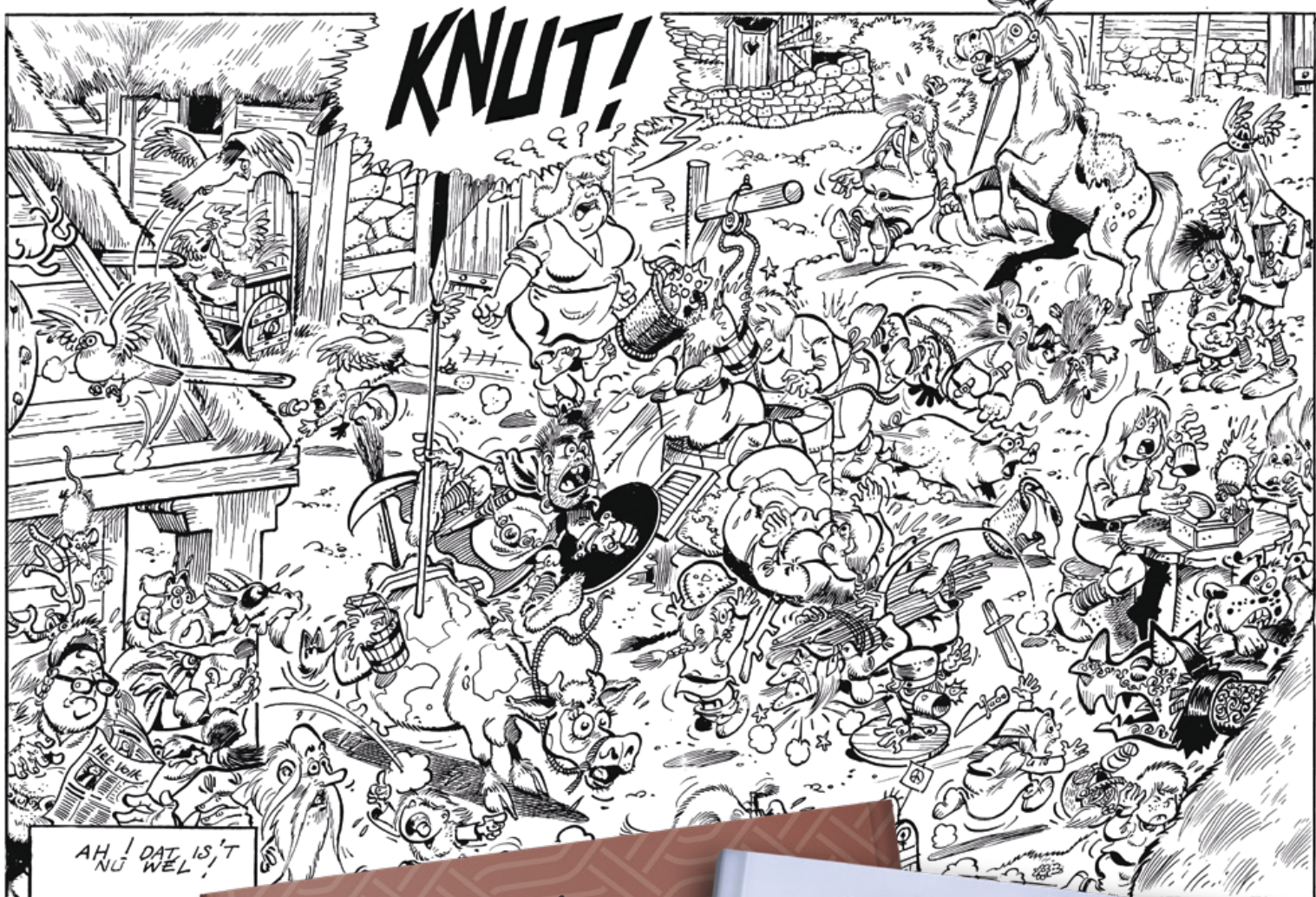
?

Het Volk

tekening: Steven Dupré
inkt: Lukas Moerman
inkleuring: Hans De Bisschop

KNUT!

AH! DAT IS 'T NU WEL!

WAT KAN IK VOOR M'N KIWIJTJE

LUISTER, MANNETJE, GEHEIM DAT JE HAAR RIJK BENT. VERTEL MI WAAR JE VANMORGEN GEBLEVEN

Pagina uit Wolf 12 De Appels van Idun
Wolf integrale deel 3 (nog te verschijnen)

Onder het pseudoniem **Dust** maakte Steven Dupré naarna brak bij door als tekenaar van de **Wolf** (Rudi Romboort) maakte. In zes jaar tijd zou de jonge Viking Wolf en zijn trouwe vriend Rudi

- Het Roze Kristal • De Hellehond • Avontuur
- Berserk • De Olympische Ragnarok
- De Einheri • De Appels van Idun • Niðr
- De Bedder van Atrooi • De Jonge Jaren • De Wraak

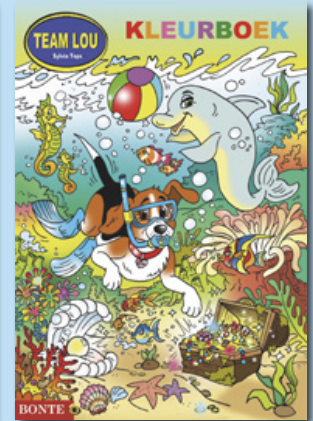
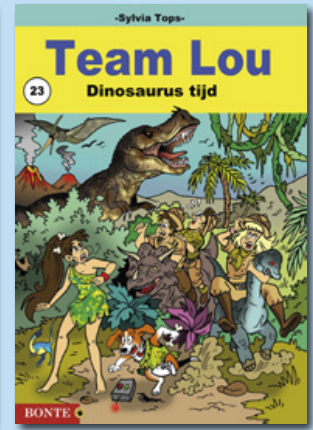
Wolf integraal 1 ISBN 9789464009309

BONTE

Lou en Sylvia Tops

www.teamlou.be

Marc Sleen

Naam, voornaam

wonende straat, nr

te

nam deel aan de
Operatie « DOEDIET »
en werd aldus Erehart

N° 27775

Marc Sleen

Nom

Prénom

rue N^o

à

a fait la preuve de sa
générosité en participant
à l'opération « CŒUR
D'OR ».

OPERATIE „Doediet” ten voordele van de gehandicapte kinderen

Aktie in juni-juli 1963 georganiseerd door de dagblad-combinatie HET VOLK, DE NIEUWE GIDS, DE ANTWERPSE GIDS, met de welwillende medewerking van volgende firma's :

KREDIETBANK
Confiserie TREFIN Lokeren
ANCO fabrieken Turnhout
JAVA koffie
POEDERS MANN
Deegwarenfabrieken SOUBRY Rooselare
Uurwerken PONTIAC Brussel
Brouwerij DE KONINCK Antwerpen
Levensmiddelenbedrijven CENTRA
Brouwerij GINDER ALE
HEROICA Bibliotheek
Schriften DE SCHOLIER
Brouwerij OP ALE

Tandpasta GIBBS SR
Edele kaas MILKANA
BANK van BRUSSEL
Volautomatische wasmachines CONSTRUCTA
SEVEN-UP
Radio en T.V. BARCO
SALAMI IMPERIAL
N.V. GORSAC Phyto-producten Bayer
ILI van de N.V. PERSIL
SETI van de N.V. PERSIL
DIXAN van de N.V. PERSIL
Sigaretten TIGRA
BOUDEWIJNPARK St-Michiels-Bruges

Het Volk, De Nieuwe Gids, De Antwerpse Gids en genoemde firma's danken U voor de edelmoedigheid waarmee ge aan deze actie hebt medegewerkt.

„Cœur d'or” au profit des enfants handicapés

Action en juin-juillet organisée par les journaux « LA CITE » et HET VOLK », avec la bienveillante participation des firmes après :

Dentifrice GIBBS S.R.
Fromage noble MILKANA
BANQUE DE BRUXELLES
Machines à laver CONSTRUCTA
SEVEN-UP
Radios et T.V. BARCO
SALAMI IMPERIAL
S.A. GORSAC, produits Bayer
ILI de la S.A. PERSIL
SETI de la S.A. PERSIL
DIXAN de la S.A. PERSIL
Cigarettes TIGRA
PARC BAUDOUIN à St-Michiels, Bruges

et les firmes précitées vous remercient pour la générosité manifestée à l'opération « CŒUR D'OR ».

▲ Een Nederlandstalige tombolakaart met de Nero-afbeelding voor Operatie Doediet en een Franstalige herinneringskaart met de Piet Fluwijn-afbeelding voor Opération Cœur d'or.

In 1963 organiseerde Het Volk een actie ten voordele van gehandicapte kinderen. In het Nederlands liep de actie onder de naam 'Operatie Doediet', in het Frans werd dat 'Opération Cœur d'or'. Huistekenaar Marc Sleen werd ingeschakeld om de actie op te fleuren met twee exclusieve tekeningen.

Eerder verschenen in *Brabant Strip Magazine* nummer 208 (2016)

Met de actie 'Operatie Doediet' zette de grote Kapoentjesfamilie zich belangeloos in voor 'de kameraadjes die door de natuur minder begunstigd zijn'. In de kranten *Het Volk*, *De Nieuwe Gids* en *De Antwerpse Gids* (juni-juli 1963) en het jeugdweekblad 't *Kapoentje* (nr. 27 van 3 juni 1963; alleen in de weekbladversie, niet in de verzamelalbumversie) verschenen vignetten van 26 firma's waarin telkens één of meerdere letters werden weggelaten. Om deel te nemen aan

de actie moest men de vignetten vervolledigen en een volledige reeks opsturen naar *Het Volk*. Per volledige reeks ontving men een Erehart-mouwschildje en een tombolakaart. Na afsluiting van de actie - op 15 juli 1963 - werden de prijzen getrokken en de lijst van de winnende nummers in de krant gepubliceerd. De bezitter van een kaart met een winnend nummer diende de kaart op te sturen naar Tombola Doediet om zijn/haar prijs en een nieuwe herinneringskaart te ontvangen.

Tot voor kort waren er alleen de artikels in *Het Volk* en 't *Kapoentje*, twee mouwschildjes en een tombolakaart met een Nero-illustratie gekend. In *Het Volk* werd de actie opgeluisterd

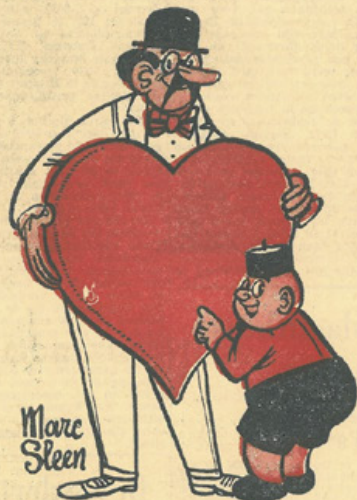
met twee verschillende Sleen-illustraties: één met Nero, Adhemar, Petoetje & Petatje en één met Piet Fluwijn & Bolleke. Omdat de twee tombolakaarten en de twee mouwschildjes in 1963 door dezelfde deelnemer werden ontvangen, ging men er van uit dat er slechts één Sleen-illustratie voor de tombolakaarten werd gebruikt, nl. die met Nero en Co.

Onlangs doken er echter twee kaarten op, één met de Nero-illustratie en één met de Piet Fluwijn-illustratie. Het valt op

dat de kaarten Franstalig zijn en geen tombolanummer vermelden. De vondst van deze twee mooie kaarten toont aan dat de actie onder de naam 'Opération Cœur d'or' ook gevoerd werd in de Brusselse krant *La Cité*. In *Le Petit Luron*, de Franstalige tegenhanger van 't *Kapoentje* werd geen verwijzing naar de actie teruggevonden. De genummerde en ongenummerde kaarten zijn hoogst waarschijnlijk respectievelijk tombola- en herinneringskaarten.

Nu is het nog wachten op de vondst van een Nederlandstalige versie van de Piet Fluwijn & Bolleke-kaart...

Onze Operatie Doediet

Gouden harten aangeboden door de firma's

De laatste serie van vignettes is gepubliceerd.

DOEDIET

- * Knip deze vignettes uit.
- * Vul daarop de ontbrekende lettertjes in.
- * Verzamel een of meerdere reeksen van 26 verschillende vignettes
- * en zend deze reeksen op naar Operatie Doediet, Forelstraat 22, Gent.

Vermeld ook op de omslag uw volledig adres en het aantal reeksen, die ge daarin opzendt.

Verdien met ons het bedrag van 500.000 F (een half miljoen) voor de gehandicapte kinderen.

Op 15 juli 1963 wordt de inzending gesloten. Dit wil zeggen, dat al de reeksen die ge verzameld hebt, tegen 15 juli a.s. in ons bezit moeten zijn.

Van heden af worden de deelnemingskaarten voor de tombola, alsook de mouwschildjes « Erehart », opgezonden.

Voor iedere reeks van 26 verschillende vignettes ontvangt U één kaart en één schildje.

Meer dan 1.000 prijzen, waaronder: fietsen, armbanduurwerken, fototoestellen, voetballen, Heroica-boeken, enz., enz., zijn in de tombola te winnen.

Kapotentjes, knippen maar!... en wacht niet langer om de verzamelde reeksen in te zenden.

Eik van ons DOEDIET voor onze gehandicapte kameraadjes.

▲ Uit Het Volk van 26 juni 1963.

Onze Operatie Doediet

Gouden harten aangeboden door de firma's

De tweede reeks der vignettes is gestart!

... en worden vanaf heden tot en met het blad van vrijdag 28 juni gepubliceerd.

- Knip deze vignettes dagelijks uit;
 - Vul daarop de ontbrekende lettertjes in;
 - Verzamel één of meerdere reeksen van 26 verschillende vignettes;
 - en zend deze reeksen op naar Operatie Doediet, Forelstraat 22, Gent.
- Vermeld ook op de omslag uw volledig adres en het aantal reeksen, die ge daarin opzendt.

Verdien met ons het bedrag van 500.000 F (een half miljoen) voor de gehandicapte kinderen.

"MONUMENTALE MISSER" MET IN DE HOOFD-ROLLEN BAD STICKERMAN ALS 'JOKUR'...

SANDRATASS ALS DE 'DUIVELSE KETWOEMAN'

LANGE LAUREIS IN DE ROL VAN ZIJN LEVEN ALS DE ENIGE ECHTE 'PENGWIN!'

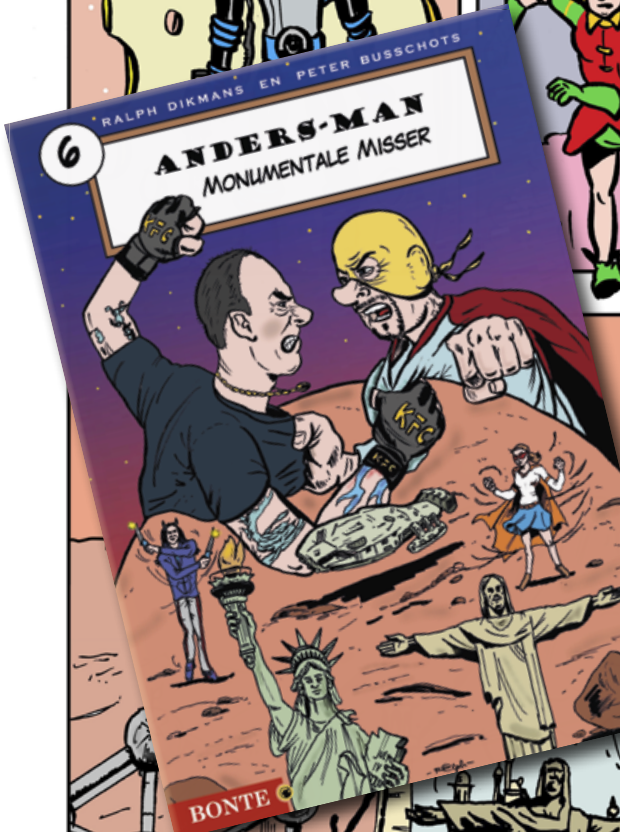

KILLER CHEESE ALS 'MISTER CHEESE!'

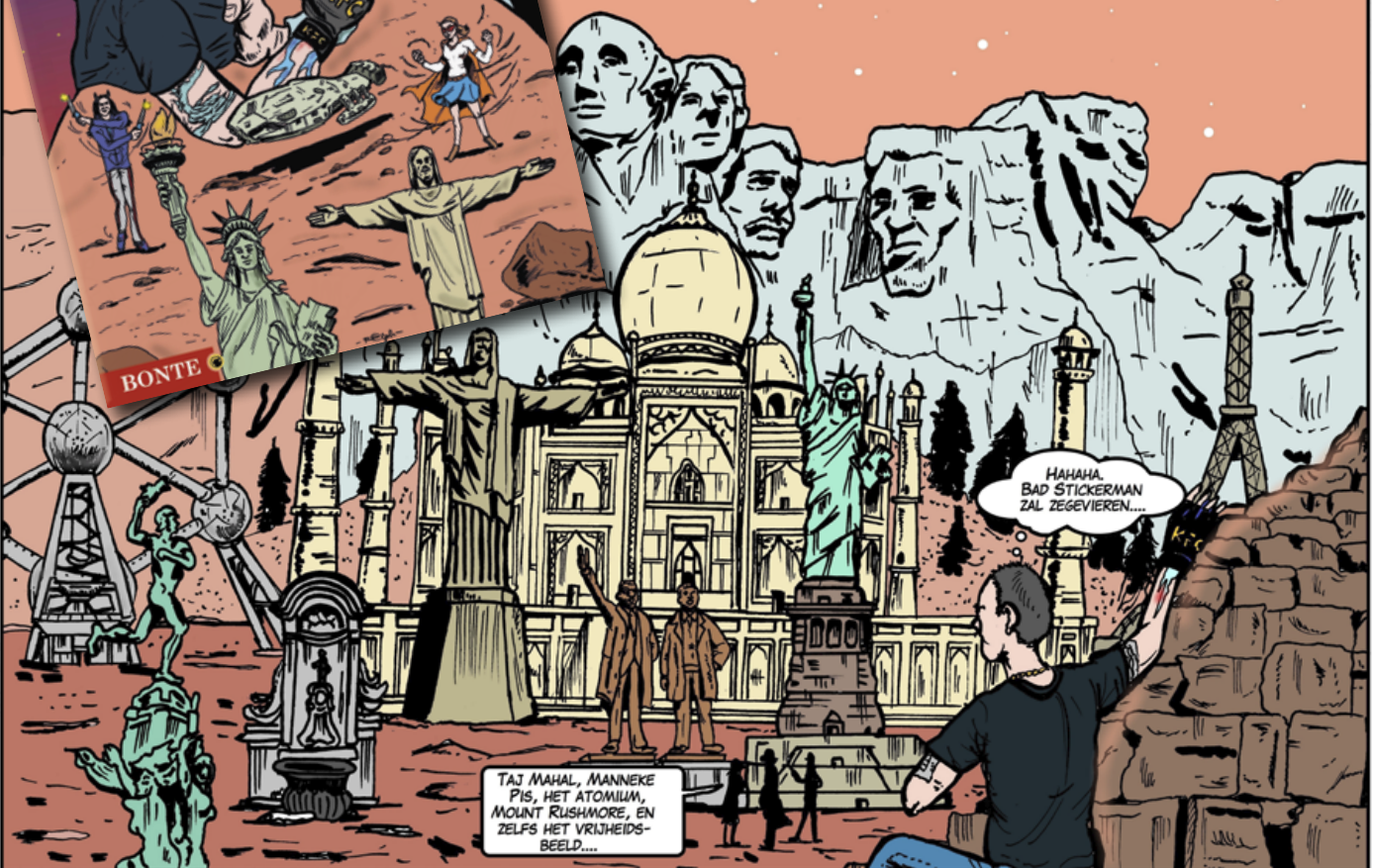
ANDERS-MAN EN -AN ALS 'BETMEN' EN 'ROBYN!'

PETER? WAT? VERKEERDE FIGUREN? NEE! OPNIEUW BEGINNEN?

NA AL DIE ANDERS-HELDEN, KANARIES, GASTEN ETC. GA IK NIET OPNIEUW BEGINNEN. GRRMMBL.

MIS NIETS VAN DE AVONTUREN VAN ANDERS-MAN DIE HET OPNEEMT TEGEN ZIJN AARTSVIJAND BAD STICKERMAN IN DEEL 6, MONUMENTALE MISSER.

HAAAA. BAD STICKERMAN ZAL ZEGERIEN....

TAJ MAHAL, MANNEKE PIS, HET ATOMIUM, MOUNT RUSHMORE, EN ZELFS HET VRIJHEIDS-BEELD....

Boeken der Duisternis

ERIC VAN DER HEIJDEN

Boeken der Duisternis

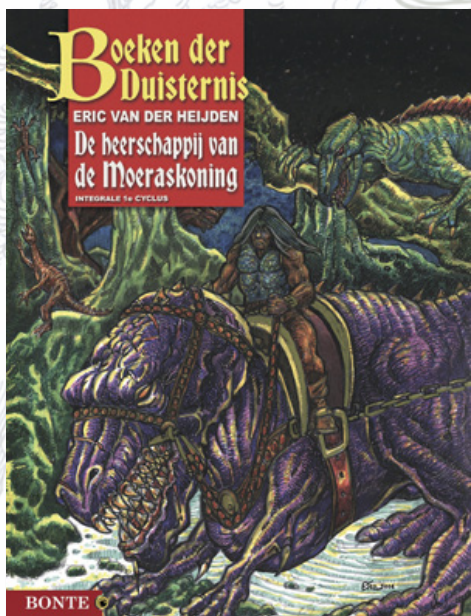
ERIC VAN DER HEIJDEN

eerste cyclus

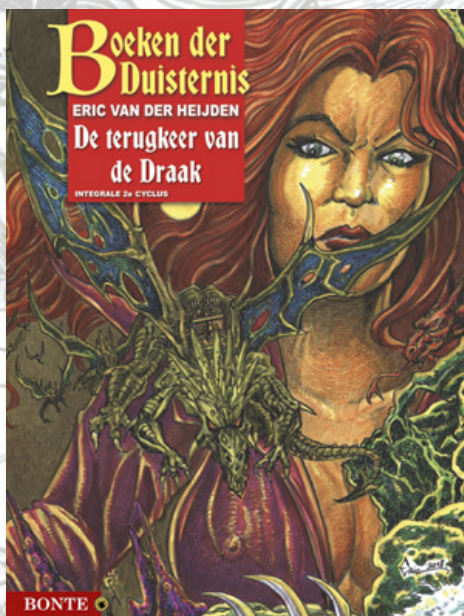
tweede cyclus

derde cyclus

gekleurde versie

ISBN: 9789492704252
Versie: kleur - HC - 192p - €39.95
Integrale eerste cyclus 1-2-3

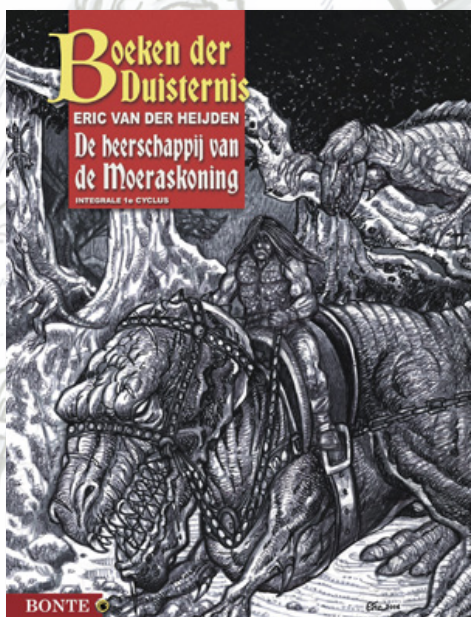

ISBN: 9789492704719
Versie: kleur - HC - 208p - €39.95
Integrale tweede cyclus 4-5-6

ISBN: 9789464009354
Versie: kleur - HC - 228p - €39.95
Integrale derde cyclus 7-8-9

ongekleurde versie

ISBN: 9789492704269
Versie: ongekleurd - HC - 192p - €39.95
Integrale eerste cyclus 1-2-3

ISBN: 9789492704726
Versie: ongekleurd - HC - 208p - €39.95
Cover inkleuring Shirow Di Rosso
Integrale tweede cyclus 4-5-6

ISBN: 9789464009361
Versie: ongekleurd - HC - 228p - €39.95
Integrale derde cyclus 7-8-9

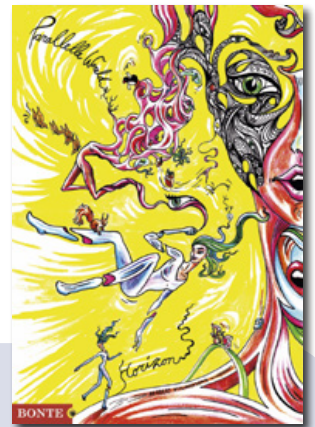
Munchhausen's dolle avonturen
Leo De Budt - Karel Brandes
 48p - z/w - SC - replica
 €19,95
 ISBN 9789464009125

Vlechtje en vriendinnen presenteren 3
@ The Movies / Pascal Schokaert
 104p - kleur - HC
 €29,99
 ISBN 9789464009156

Voorheen Zookie
Michel den Hamer
 104p - z/w - HC
 €19,99
 ISBN 9789464009323

Parallele Wereld - Horizon
Herbert Staljanssens
 48p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009224

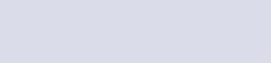
Monstober 4 - 2020
Eric van der Heijden
 56p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009231

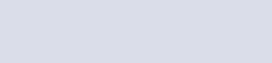
Neeeee!
Leo Faes
 64p - z/w - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009217

De Onderhond 4 Boa-Bang
Sybren Vercruyse
 32p - kleur - SC
 €9,99

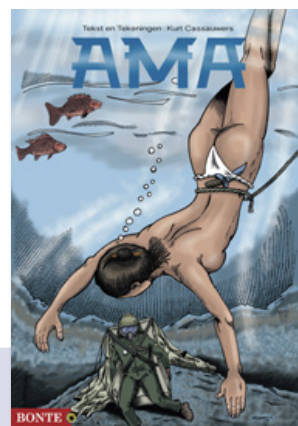
Het Dakota mysterie 1
De waarheidsdeviezen
Sybren Vercruyse
 32p - kleur - SC
 €9,99

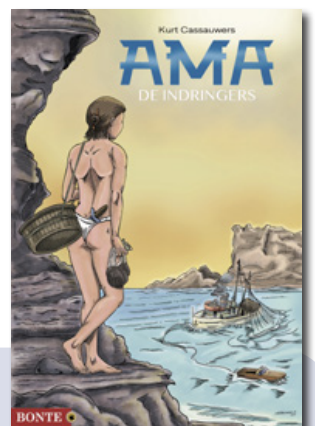
Bert 4 De mysterieuze ogen
Bernard Michiels
 36p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009255

Anders-Man 6 Monumentale Misser
Ralph Dikmans - Peter Busschots
 32p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009262

Ama 1
Kurt Cassauwers
 32p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009033

Ama 2 De indringers
Kurt Cassauwers
 32p - kleur - SC
 €9,99
 ISBN 9789464009330

Marc Sleen in Ons Zondagsblad 1950-52 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN 9789464009064

Marc Sleen in Ons Zondagsblad 1953-56 / Marc Sleen
216p - z/w - HC
€35,95
ISBN 9789464009248

Marc Sleen in Ons Zondagsblad 1957-60 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN - **Gepland**

Marc Sleen in Ons Zondagsblad 1961-65 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN - **Gepland**

Wolf 1 (verhalen 1 tot 5)
Steven Dupré
244p - z/w - HC
€39,95
ISBN 9789464009309

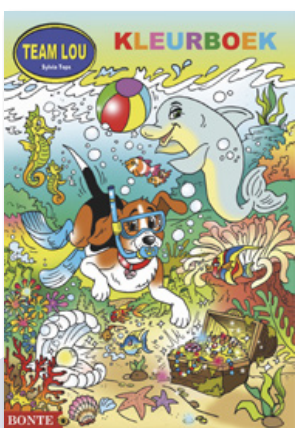
Het ABC van de strip
Luc De Ryck
40p - kleur - HC
€19,95
ISBN 9789464009347

Per'Bat 4 Een kleur onder het zand
Yncke
48p - z/w - HC
€15,95
ISBN 9789492704986

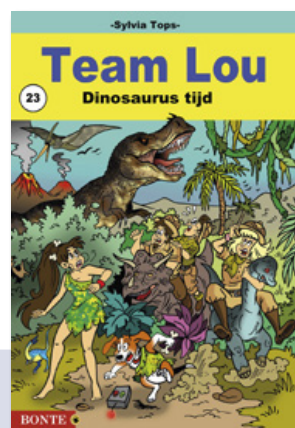
't Brugs Hallerietje
Guido Beukels
184p - z/w - HC
€29,95
ISBN 9789464009293

Team Lou kleurboek
Sylvia Tops
48 prenten - zw - SC
€9,99
ISBN 9789464009194

Team Lou 22 het monster van Nebula
Sylvia Tops
48p - kleur - SC
€9,99
ISBN 9789464009200

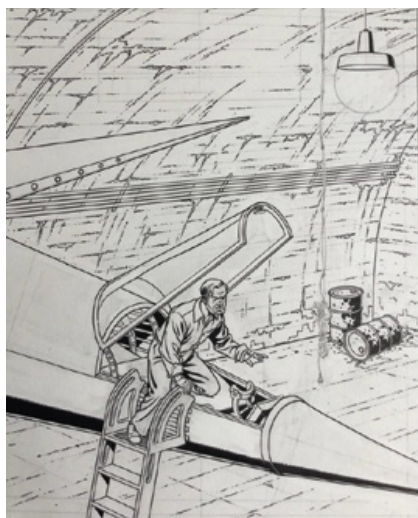
Team Lou 23 Dinosaurus tijd
Sylvia Tops
48p - kleur - SC
€9,99
ISBN 9789464009279

Team Lou 24 Paniek in 't Patatfrietje
Sylvia Tops
48p - kleur - SC
€9,99
ISBN 9789464009286

Sinds eind april is www.stripspecialzaak.be compleet vernieuwd. Er zijn nu zoekfuncties bij de vleet en meermaals per dag is er stripnieuws te lezen – heet van de naald – bovenop regelmatige besprekingen, een overzicht van pas verschenen en te verschijnen strips en andere artikelen. Aan nieuwe inhoud dus geen gebrek. Op deze vier pagina's bieden we als vanouds een selectie van het vele stripnieuws van de website aan, met een focus op nieuws, aankondigingen en weetjes over Vlaamse en Nederlandse producties en initiatieven.

75 JAAR BLAKE EN MORTIMER

Eind dit jaar verschijnt *De Laatste Zwaardvis*, opnieuw een album van *Blake en Mortimer* door de Nederlandse tekenaars **Peter van Dongen** en **Teun Berserik**, voor het eerst op scenario van **Jean Van Hamme** voor wie het zijn laatste *Blake en Mortimer* wordt. Het komt ook uit in een bibliofiele, gelimiteerde uitgave met paginagrote illustraties die het verhaal onderbreken. De covertekening van deze uitgave kan je hierboven zien. Het album moet een bekroning zijn in een feestjaar waarin de bekende stripreeks van **Edgar P. Jacobs** zijn vijfenzeventigste verjaardag viert. Op 26 september 1946 was de eerste pagina van *Het Geheim van de Zwaardvis* te lezen in het allereerste nummer van het weekblad *Kuifje*. *De Laatste Zwaardvis*, een verhaal over overgebleven Zwaardvissen die Olrik wil verpatsen, staat daarom dit jaar op het programma.

MECCANO: POPPY IN DE HERFST BIJ DE HARMONIE

De voorpublicatie van **Hanco Kolks** nieuwste *Meccano*-verhaal *Poppy* is afgelopen in *Eppo*. Op Kolks eigen website hancokolk.com kan je het volledige verhaal gratis in het Engels lezen. Daar kan je ook heel wat filmpjes bekijken over de strip. Via de site kon men zich ook inschrijven

voor een uiterst gelimiteerde, exclusieve editie van het verhaal. Bij dat hardcoveralbum op A3-formaat hoort een origineel. Het prijskaartje voor het origineel met boek was vastgelegd op 1.000 euro en het moest de latere uitgave van een reguliere editie helpen bekostigen. Hanco publiceert zelf de luxe en de oplage is even groot als het aantal belangstellenden. Vijftien intekenaars weten zich verzekerd van deze unieke luxeversie. Maar niet getreurd voor andere lezers en *Meccano*-fans. In de herfst verschijnt een democratischer geprijsd album bij **De Harmonie**, op hetzelfde formaat als de eerste drukken van de albums *Beauregard*, *Gilette* en *Schlager*. Er lopen nog onderhandelingen over de verdere uitvoering. Intussen hebben we toch al dit album om naar uit te kijken.

DRIFTWERELD IN DENEMARKEN

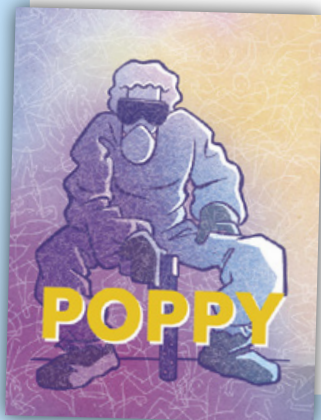
Ken Broeders' *Driftwereld* speelt zich af in een fantasywereld, maar in onze werkelijke wereld wordt een nieuw gebied veroverd. Na de Nederlandse versie en de Franse, Duitse en Poolse vertaling is de reeks nu ook verkocht aan Denemarken. **E-voke** voorziet het Deense deel 1 van *Den Drivende Verden* in het voorjaar van 2022. Uitgeverij E-voke is een grote (vertaal)uitgeverij in Denemarken die heel veel strips uit onze contreien en net zo goed Amerikaanse comics in het Deens uitgeeft. Van **Uitgeverij L**, waar *Driftwereld* in ons taalgebied verschijnt, geeft E-voke ook *Storm*, *Agent 327*, *Elsje* en *Douwe Dabbert* uit. Voor de cover van het eerste album maakte E-voke gebruik van de Franse versie.

HET VOLGENDE PROJECT VAN AIMÉE DE JONGH

Sinds mei ligt **Aimée de Jongh's** jongste one-shot in de winkel, het door **Scratch Books** uitgegeven *Dagen van Zand*. Inmiddels werkt ze al aan haar volgende strip. De titel daarvan luidt *Samir*. Het project staat nog in de kinderschoenen, zowel wat het verhaal als de tekenstijl betreft. In het Franse stripinformatiemagazine *Casemate* stelde ze het als volgt voor: "Ik werk aan een album over het leven van een Syrisch kind in een vluchtelingenkamp in Griekenland. Een belangrijk onderwerp, dat heel Europa aanbelangt, en waaraan men niet genoeg boeken wijdt. Ik hoop hun een stem te geven."

ROMANVERSTRIPPING HET VALKENJONG DOOR STEVEN DUPRÉ

Het striptblad *Eppo* startte in mei met de voorpublicatie van *Het Valkenjong*, een compleet verhaal van 46 strippagina's door tekenaar **Steven Dupré** en scenarist **Maxe L'Herminier**. Het gaat om een verstripping van een roman van de Franse schrijver **Jean-Côme Noguès**. Het Franse album verscheen in februari bij **Jungle**, de vertaling zal bij **Uitgeverij L** uitkomen, maar dat gebeurt pas medio 2022. *Het Valkenjong* speelt zich af in de middeleeuwen. Martin is een twaalfjarige jongen, net zoals zijn ouders een lijfeigene in een Frans dorpje, te midden de bossen gelegen bij een kasteel en een rivier. Hoog in een dennenboom vond hij een nest met valkenjongen waarvan hij er eentje in het geheim temt. Dat is een gevaarlijke onderneming, want hij kan hiervoor in de gevangenis belan-

den. Valken zijn namelijk voor de jacht door de adel voorbehouden. Martin weigert zich bij dat verbod neer te leggen en spendeert vaak tijd met zijn gevleugelde vriend. Intussen houdt een meedogenloze valkenier uit het kasteel de valk in de gaten. Hij wil er de wreedste valk in zijn valkerij van maken. Pure natuur en liefde voor dieren, die combinatie is gesneden koek voor een tekenaar als Steven Dupré, bekend van onder meer *Kaamelott*, *Sarah & Robin*, *Wolf*, *De Roofdierenclub* en hommagealbums van *Jommeke* (*Jomme: Het Paradijseiland*) en *Suske en Wiske*. Bovendien met een aangrijpend verhaal en een slot om een traan bij weg te pinken, we waarschuwen je maar. Maxe L'Herminier bewerkte eerder al de bekende sprookjes *Belle en het Beest* (als tweeluik verschenen bij **Dark Dragon Books**) en *Sneeuwitje* (als het one-shot *Snow White* bij Dark Dragon Books), beide als een volwassen fantasyvertelling voor tekenaar **Looky**.

DERDE AVONTUUR VAN SAUL GESTART IN STRIPGLOSSY

In *StripGlossy* nummer 20 is het derde avontuur van *Saul* van start gegaan. Meteen een portie van twaalf pagina's met de titel *De Huurling van Barkahn*. Deze reeks is het werk van de Indonesische tekenaar **Apri Kusbiantoro** (*De Verloren Verhalen van Lemuria*) en de Nederlandse scenarist **Willem Ritstier**, die van alle markten thuis is. Omdat *StripGlossy* een kwartaalblad is, duurt het nog een tijd voordat we het album van **Uitgeverij Personalia** zullen kunnen aankondigen.

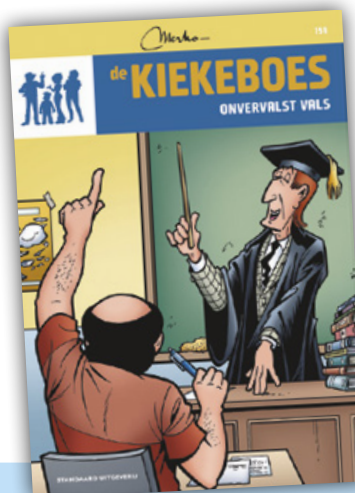

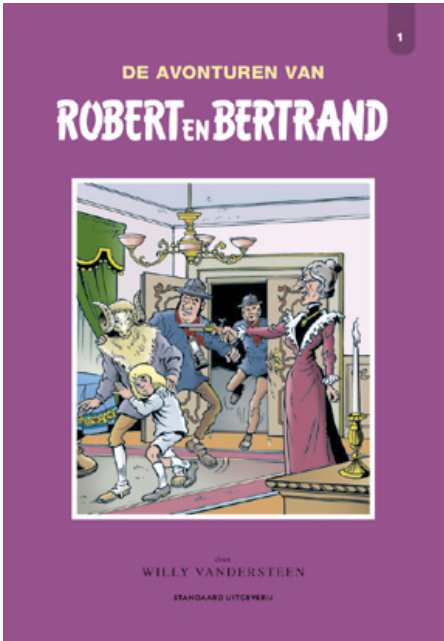
Voor de nummers 53 (juli/augustus 2008) tot 55 (november/december 2008) van de papieren nieuwsbrieven van *De Stripspecialzaak* tekende **Minck Oosterveer** deze exclusieve illustratie die deel uitmaakte van de hoofding. Hij tekende zijn heldin *Nicky Saxx* uit de gelijknamige stripreeks op scenario van **Willem Ritstier**.

BALTHAZAR IS TERUG IN DE KIEKEBOES 159

Op 1 september verschijnt *de Kiekeboes 159: Onvervalst Vals* en daarin is de boef Balthazar weer te zien. Het is het laatste album van tekenaar **Kristof Fagard** als medewerker aan de reeks *de Kiekeboes*. Deel 160, met de titel *Patiënt Zero*, verschijnt op 24 november en is getekend door **Dirk Stallaert** op scenario van **Merho**. **Peter van Gucht** is de schrijver van *Onvervalst Vals* en dit is de korte inhoud: "Mon en Lisa, het meesterwerk van Gustav Klunz, tevens een

van de duurste schilderijen ter wereld, wordt op spectaculaire wijze gestolen. De dief laat het werk door een meestervervalser overschilderen om het op die manier discreter te kunnen exporteren naar zijn buitenlandse klant. Zowel Marcel Kiekeboe als zijn baas Firmin Van de Kasseien raken erbij betrokken. Want de moeder van de een en de vrouw van de ander tonen belangstelling voor het doek. Maar ook de vriendin van de dief, een type dat permanent in geldnood verkeert, is meer dan geïnteresseerd. En waarom gaat Marcel plots een cursus inbreken volgen bij oude bekende Balthazar?"

Previewpagina's van het dossier.

ROBERT EN BERTRAND INTEGRAAL

Standaard Uitgeverij start dit jaar met *Robert en Bertrand* als integrale reeks. Deel 1 verscheen op 23 juni, deel 2 is te verwachten op 1 september en deel 3 eind november. Vanaf 2022 zullen er jaarlijks vier delen gepubliceerd worden. De cover is een gloednieuwe illustratie van **Ron Van Riet** en dat is een hertekende cover van *Het Opgejaagde Weeskind*, deel 2 in de klassieke reeks, met elementen uit *De Rode Herberg* en *Het Zwarte Land*, andere gebundelde verhalen in deze eerste integrale. Het volledige binnenwerk van 212 pagina's is in kleur, met telkens een achtergronddossier van 16 pagina's, samengesteld door **Ronald Grossey**, de schrijver van het boek over Studio Vandersteen. Hij zet zijn tanden gretig in onder meer onderwerpen die verwijzen naar de historische realiteit. Vooreerst wordt de lange **Willy Vandersteen**-periode (vijfenzestig verhalen) gebundeld met maar liefst zeven verhalen per integrale. In de laatste twee integrales van deze periode, die in 2023 zullen verschijnen, staan telkens zes verhalen met in de laatste

al de eerste drie verhalen door tekenaar Ron Van Riet. Wie goed kan rekenen, weet nu dat er van deze periode tien delen zullen verschijnen. Deel 9 zal 182 pagina's tellen en deel 10 190. Na deze periode volgen de resterende verhalen van tekenaar Ron Van Riet (drieëndertig verhalen in totaal, waarvan de eerste drie dus al in deel 10 zullen staan). Die tweede periode zal normaliter in vijf delen gebundeld worden, dus vijftien integralen voor de complete reeks. Standaard Uitgeverij volgt de complete reeks. Standaard Uitgeverij volgt de integrale uitgave van de eerste vijftien verhalen. Willy Vandersteen creëerde *Robert en Bertrand* in 1972 op basis van een roman die hij als kind had gelezen van **Koen Ravestein**, een pseudoniem van de Vlaamse schrijver **Rafaël Verhulst** (1866-1941). Er liep ook een negentiende-eeuws toneelstuk van **Benjamin Antier** en **Frédéric Lemaître**. De twee hoofdrolspelers zijn Franse landlopers in de negentiende eeuw die doorheen de reeks evolueren naar (sociaal) onrecht bestrijdende schelmen. Op hun weg vinden ze Nummer 17 als aartsvijand, een agent die hen voor

landloperij wil inrekenen. Al vroeg introduceerde Vandersteen het jongetje Joeki, een prins uit Moldavië, naar diens eigen jeugdige evenbeeld. Hij werd een vast nevenpersonage in de reeks. De reeks startte als krantenpublicatie in *Het Nieuwsblad* en *De Standaard* waarvoor *De Rode Ridder* tijdelijk moest wijken naar het kinderbijvoegsel *Pats*. Na vijftien zestig delen droeg Vandersteen de reeks over aan tekenaar Ron Van Riet met scenario's van **Marck Meul** en **Jacques Bakker** alias **Yaack**. Zij voegden de knappe vrouw Evelynne toe tot de vaste cast. Een honderdste album werd de reeks niet gegund. *Robert en Bertrand* werd in 1993 na achtennegentig delen stopgezet, nota bene met een toenmalige oplage die tegenwoordig als een aanvaardbaar succes zou gelden. De laatste jaren gaf **Adhemar** de eerste veertig delen al uit in een soort *Suske en Wiske Klassiek*-uitvoering met linnen rug, hardcover, in een beperkte oplage van 500 exemplaren en met de ingescande originelen als nieuwe albumversie. Het blijft bij deze veertig delen nu de integrale reeks een feit wordt.

ONLINE ACHTERGRONDREKS ROBERT EN BERTRAND OP STRIPSPECIALZAAK.BE

Op <https://archief.stripspecialzaak.be/Toppers-Robert-Bertrand.html> loopt een online reeks over *Robert en Bertrand* op een speciaal daarvoor gecreëerde miniwebsite. In meer dan zeventig artikelen stellen we diverse thema's uit de stripreeks voor en bespreken we de eerste vijftien zestig albums met aandacht voor (historische) details, knipoogjes, weetjes en meer. **Leo Kupers** werkte hier drie jaar lang aan in opdracht van Stripspecialzaak.be. Net toen hij met zijn analyses en bijkomend onderzoek klaar was, kwam het nieuws dat *Robert en Bertrand* als een integrale editie zou verschijnen. In overeenstemming met Standaard Uitgeverij en Ronald Grossey kunnen we deze reeks op eigen houtje uitwerken. Met onze eigen inhoud en aanpak lopen we de dossiers in de integrales namelijk niet voor de voeten. Je kan onze reeks als een aanvulling met andere accenten en aandachtspunten beschouwen.

Ontdek op www.stripspecialzaak.be onze gloednieuwe rubriek **INTEGRALES** met een gedetailleerd overzicht van de inhoud van al dan niet vertaalde integrales, inclusief fragmenten en bijkomende informatie.

JANUARI

- ▶ **Iconen** door **Dick Matena**, Arboris, 176 pagina's, 29,95 euro (HC) en 59,95 euro (HC/luxe) – Matena's dubbelportretten *Gauguin & Van Gogh*, *Sartre & Hemingway* en *Mozart & Casanova* uit de jaren 1990 met dossier.
- ▶ **Indianenreeks: De Complete Serie 3** door **Hans G. Kresse**, Arboris, 192 pagina's, 29,95 euro (HC) en 59,95 euro (HC/luxe) – Laatste deel met de verhalen *De Gierenjagers*, *De Prijs van de Vrijheid* en *De Eer van een Krijger*, aangevuld met alle nagelaten pagina's, notities en schetsen van *De Lokroep van Quivera*, samen met de verklaringen waarom dat verhaal nooit afgewerkt raakte.
- ▶ **Sammy integraal 1: 1970 - 1973** door **Berck** en **Raoul Cauvin**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) – Start van de tiendelige reeks met alle *Sammy*-verhalen, getekend door de Vlamingen Berck en Jean-Pol en aangevuld met heel uitgebreide, rijkelijke geïllustreerde dossiers vol dikwijls zeldzame beelden. Deel 1 bundelt de verhalen *Dodendans met Lijfwachten*, *Liefjes en Lijfwachten*, *Oudjes voor de Lijfwachten*, *Lijfwacht en Spaghetti*, *Lijfwacht en Robots*, *Lijfwachten en Bonkige Bokkers*, *Rhum Row* en twee gags.
- ▶ **De Generaal Gaat Integraal 6** door **Peter de Smet**, Uitgeverij Personalia, 128 pagina's, 24,95 euro (HC) – Zesde integrale van de achtdelige reeks.

FEBRUARI

- ▶ **Bakelandt integraal 5** door **Hec Leemans**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *De Zwarte Griffioen*, *Het Raadsel van Amsterdam*, *De Jongens van Turnhout*, *De Stad der Verdoemden* en *De Ring van Napoleon*. Met in het dossier aandacht voor de diverse samenwerkingen van Hec en Kamagurka en Napoleons bezoeken aan Vlaanderen.
- ▶ **De Avonturen van Panda 29** door **Marten Toonder**, Uitgeverij Cliché, 172 pagina's, 57,50 euro (HC) – Uitgeverij Cliché geeft alle 199 *Panda*-verhalen uit in 44 integrale delen.

**INTEGRAAL
OVERZICHT EERSTE HALFJAAR
VAN 2021**

Op deze pagina stellen we alle integralen voor met het werk van Vlaamse en Nederlandse stripmakers die in het eerste halfjaar van 2021 zijn verschenen of nog moeten verschijnen (redactie afgesloten in mei 2021).

MAART

- ▶ **Piet Pienter en Bert Bibber integraal 5** door **Pom**, Matsuoka, 240 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *De Dubbel-Koolzure-Soda-Bom*, *Herrie om Carolus Magnus*, *De Dictator van San Doremi* en *Straalgoud*.
- ▶ **De Rode Ridder: De Biddeloo-jaren integraal - Sword and Sorcery 4** door **Karel Biddeloo**, Standaard Uitgeverij, 236 pagina's, 34,99 euro (HC) en 75,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *De Koraalburcht*, *Mandragora*, *De Verboden Berg*, *De Toverspiegel*, *De IJzeren Hand* en *Sidarta*.

APRIL

- ▶ **Gilles de Geus: De Derde Integrale** door **Hanco Kolk** en **Peter de Wit**, Matsuoka, 184 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) – Laatste deel met de verhalen *Willem de Zwijger*, *De Zeven Provinciën* en *90-60-90*.
- ▶ **Nero - De Stallaert Jaren 9** door **Dirk Stallaert** en **Marc Sleen**, Matsuoka, 184 pagina's, 29,99 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) – Voorlaatste deel met de verhalen *Het Bio-Bao-virus*, *Kroonprins Petoetje*, *De Bonobo's* en *Wolken van Vreugde*.
- ▶ **Sammy integraal 2: 1973 - 1975** door **Berck** en **Raoul Cauvin**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) – Met de chronologisch gebundelde verhalen *El Presidente*,

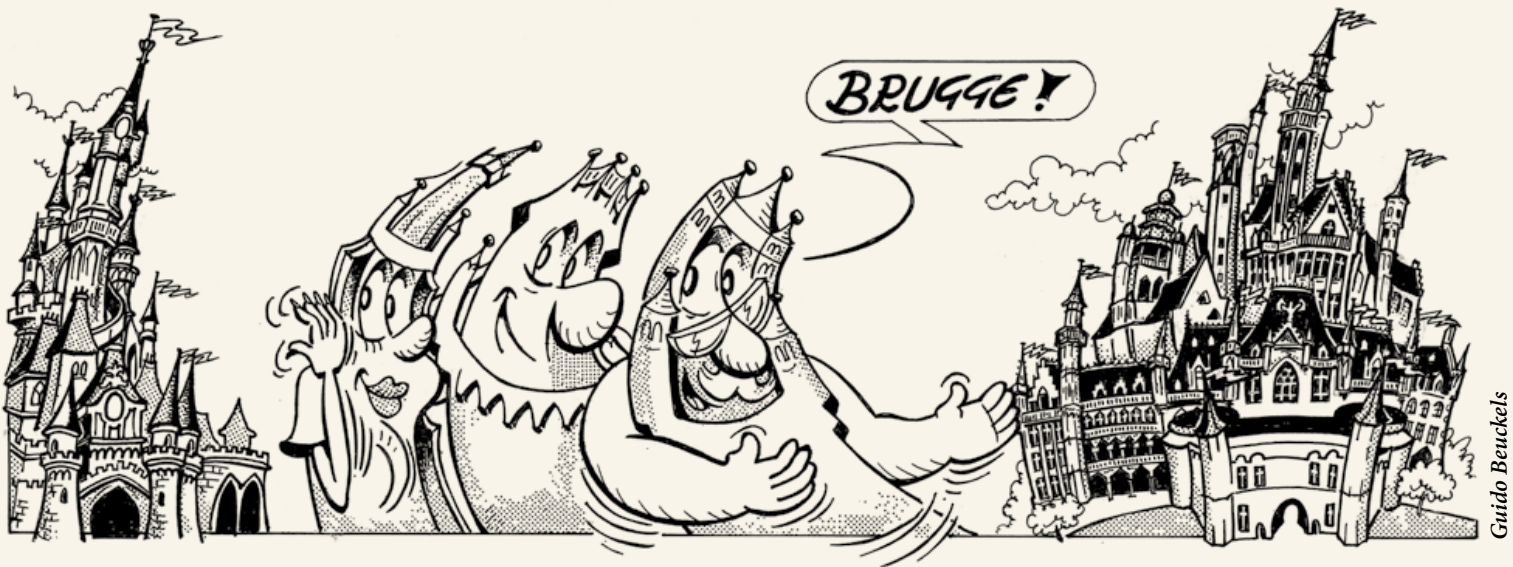
De Lijfwacht met Acht Poten, *De Lijfwachten Zijn Knetter*, *Lijfwachten en Koning Dollar* en drie korte bonusverhalen van Berck en Cauvin.

MEI

- ▶ **Boes integraal 12** door **Wil Raymakers** en **Thijs Wilms**, Saga Uitgaven, 96 pagina's, 29,95 euro (HC) – Bundeling van de softcoveralbums 23 en 24.

JUNI

- ▶ **Agent 327 integraal 7: 2003 - Heden** door **Martin Lodewijk**, Uitgeverij L, 208 pagina's, 32,95 euro (HC) en 89,95 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *Het Oor van Gogh*, *De Vlucht van Vroeger* en *De Daddy Vinci Code*. Hierna verschijnt nog één integrale die gevuld zal worden met alle hommageverhalen die diverse tekenaars en scenaristen de voorbije jaren voor *Eppo* maakten en die in twee albums verschenen.
- ▶ **De Avonturen van Robert en Bertrand 1** door **Willy Vandersteen**, Standaard Uitgeverij, 224 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *Mysterie op Rozendaal*, *Het Opgejaagde Weeskind*, *De Nabjar van Poenjab*, *De Levende Brug*, *De Rode Herberg*, *Het Zwarte Land* en *De Toverlantaarn*. Zie pagina hiernaast.
- ▶ **Bakelandt integraal 6** door **Hec Leemans**, Saga Uitgaven, 264 pagina's, 34,95 euro (HC) en 65,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *Het Geheim van het Gulden Vlies*, *In de Greep van Satan*, *Zita en de Sultan*, *Dossier de Crèvecoeur* en *De Gezant*.
- ▶ **Piet Pienter en Bert Bibber integraal 6** door **Pom**, Matsuoka, 240 pagina's, 34,99 euro (HC) en 70,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *De Diadeem van Swaba*, *Bulderlachgas*, *Invasie uit het Heelal* en *De Tijdmachine*.
- ▶ **De Rode Ridder: De Biddeloo-jaren integraal - Sword and Sorcery 5** door **Karel Biddeloo**, Standaard Uitgeverij, 240 pagina's, 34,99 euro (HC) en 75,00 euro (HC/luxe) – Met de verhalen *In de Schaduw van de Thughs*, *Het Sprekende Zwaard*, *De Walkure*, *Het Dodenschip*, *Het Adelaarsnest* en *Het Nimfenwoud*. Deel 6 en 7 zullen elk zeven verhalen bevatten.

Guido Beuckels

DE BRUGSE HALLETOREN IN STRIPS EN CARTOONS

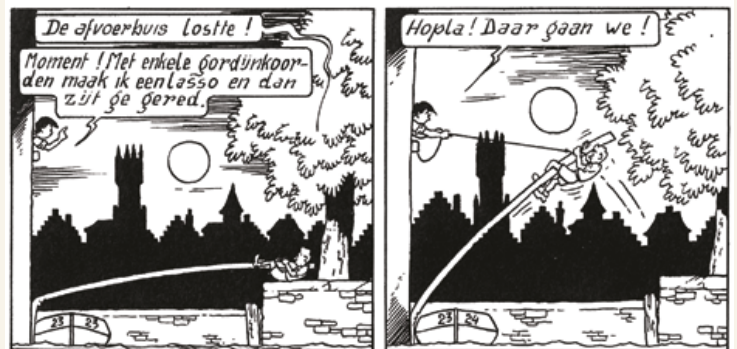
door Jan Vanroose

Brugge, met zijn oude kern vol historische gebouwen is een bron van inspiratie voor striptekenaars. Sommigen laten de stad het decor vormen voor één of meerdere van hun verhalen. Anderen gebruiken torens, bruggen en poorten als decor, zonder erbij te vermelden dat het om Brugge gaat. Een mooi voorbeeld daarvan is Marc-Renier die talloze malen goed herkenbare plaatsen in de stad opvoert in zijn verhalen. Denken we bijvoorbeeld aan *De gijzelaarster* (1). Bij een vluchtig doorbladeren van het album herkennen we al meteen de Onze-Lieve-Vrouwekerk, de ingangspoort van het Gruuthusepaleis, de huisjes bij de Bonifaciusbrug en de Ezelpoort.

Wat opvalt: het opvallendste gebouw, de Halletoren, vinden we nergens in het album terug. Dat is beslist geen toeval. De Halletoren is immers wat de Eiffeltoren is voor Parijs: het icoon, waardoor de lezer meteen weet dat het verhaal zich afspeelt in Brugge. De tekenaar die enkel mooie settings zoekt, vermijdt dus om de Halletoren af te beelden. Een lijst met stripverhalen waarin die te zien is, zou ongetwijfeld vele pagina's beslaan. Denken we bijvoorbeeld aan de reeks *Bakelandt*, waarin de held vaak in Brugge vertoeft.

We beperken ons tot een eerste verkenning van het terrein.

Omdat de halletoren zo herkenbaar is, zal het vaak volstaan, enkel die in een paar lijnen af te beelden, terwijl de tekenaar voor de rest van de achtergrond zijn fantasie de vrije loop laat. Een mooi voorbeeld daarvan vinden we in *De schat van Baekelandt* (2) van Bob De Moor. Naar de huizen en straten in het verhaal is het vergeefs zoeken in de stad, maar de Halletoren is goed herkenbaar (zij het minder rank) afgebeeld.

Bob De Moor

Gilles Chaillet

Ook Marc Sleen gebruikt de Halletoren als icoon in *Het Zeespoek* (3) Dit verhaal werd overigens hertekend door Hurey.

Marc Sleen
hertekend door Hurey

Erwin Sels

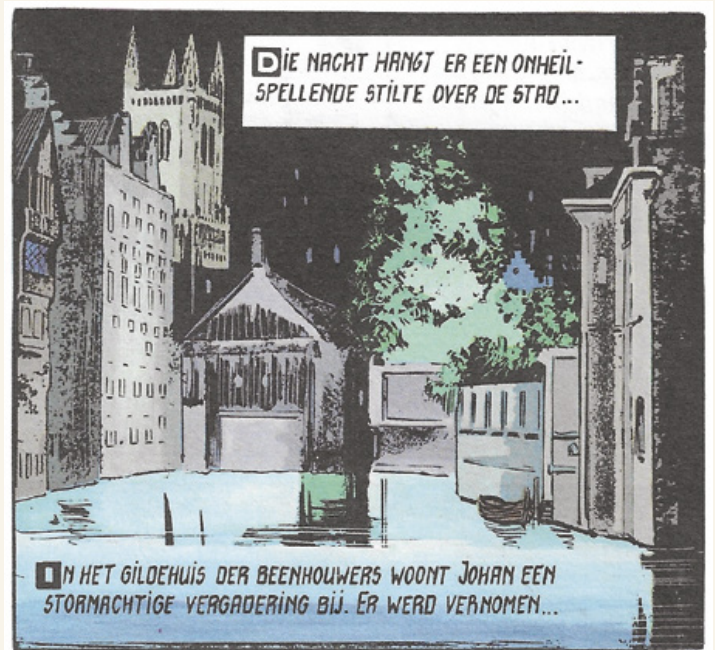
Veel tekenaars spannen zich echter in om een nauwkeurige weergave van de stad te brengen.

Voor *Brugge die Stille* (3) maakte tekenaar Sels gebruik van foto's om het negentiende-eeuwse Brugge zo realistisch mogelijk weer te geven.

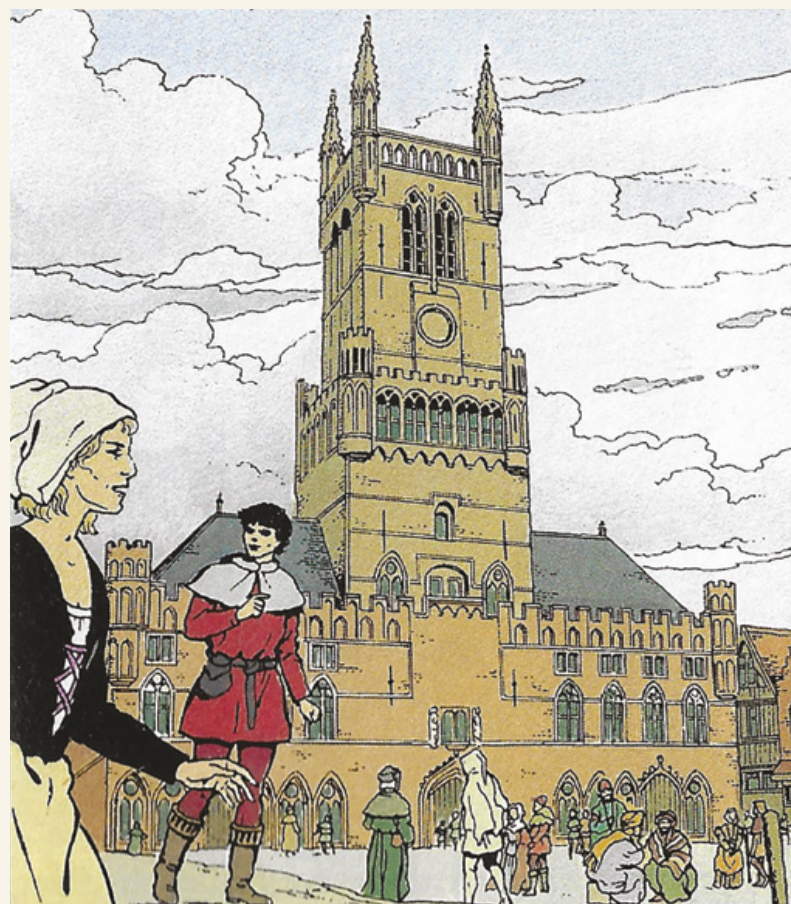
Aandacht voor het historische decor treffen we ook aan in andere strips die zich in het verleden afspelen. In de meeste van die strips geldt de inspanning echter enkel voor de Halletoren. Denken we aan *De Rode Ridder – De leeuw van Vlaanderen* (4) en *Vasco – Het spook van Brugge* (5). De Halletoren wordt hier - correct - korter afgebeeld, dus zonder het achtkantige bovengedeelte. Dit werd immers afgewerkt in 1482-1486. Om esthetische redenen wordt wél het zadeldakje, dat de rechthoekige toren afdekte, weggelaten.

Aan de kledij van de personages besteedt Vasco-
tekenaar Chaillet evenveel aandacht.

Bij *De Rode Ridder* mag de Halletoren dan vrijwel correct zijn afgebeeld, de rest van het decor klopt geenszins. links en rechts staan gebouwen die dateren van honderden jaren later!

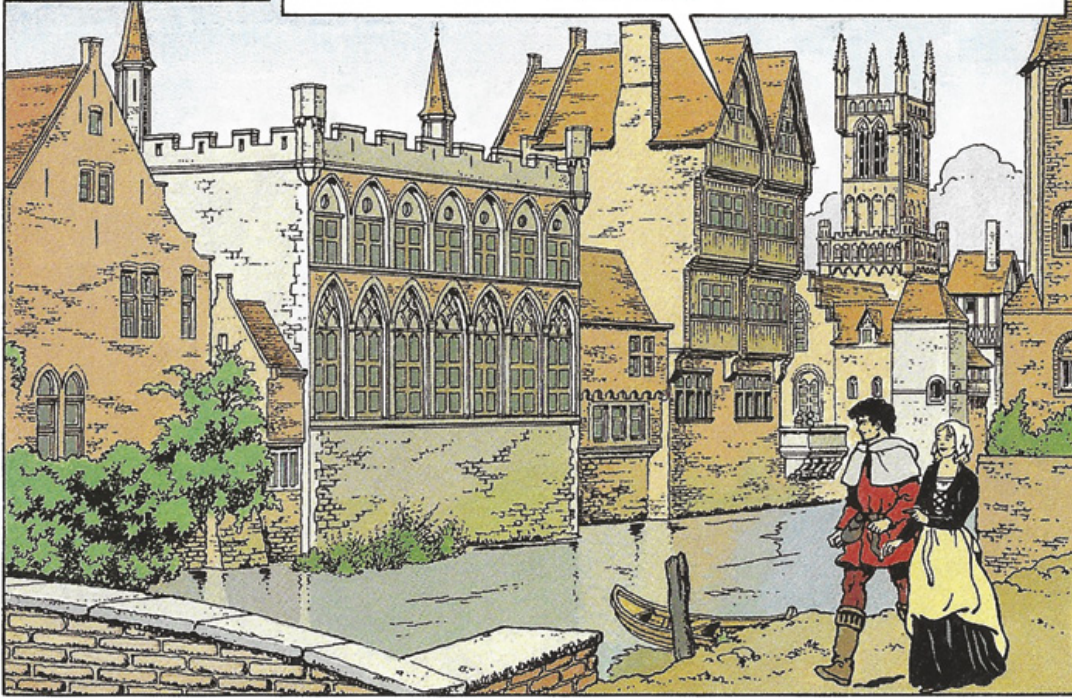
Karel Biddeloo

Gilles Chaillet

Later, langs de Reie.

Aan de woning van de Van Broeckes is hun welstand af te lezen!

Gilles Chaillet

Ook Gilles Chaillet valt overigens voor de charmes van de prachtige houten gevel-tjes bij de Rozenhoedkaai, hoewel die dateren uit de twintigste eeuw.

Minder realistisch getekende strips mogen zich dan wel afspelen in de middeleeuwen, de tekenaar maakt zich weinig zorgen over hoe historisch correct zijn weergave van de Halletoren is. Een mooi voorbeeld is *De fratsen van Jan Heibel* (7) van Hurey. Jan Heibel en Jaak de Chatillon zijn makkelijk te herkennen als historische figuren. Ze hebben het uiteraard voortdurend aan de stok. In de verhalen is het veertiende-eeuwse Brugge vaak het decor, zij het dat de tekenaar zich veel vrijheden veroorlooft. De Halletoren bijvoorbeeld kreeg hier een bovenbouw die er in die tijd zeker nog niet was.

In een aantal strips speelt de Halletoren een prominente rol. Van decor wordt hij plaats van handeling. In *La maison de Bruges* (9) speelt een belangrijke passage zich af in de Halletoren.

Hurey

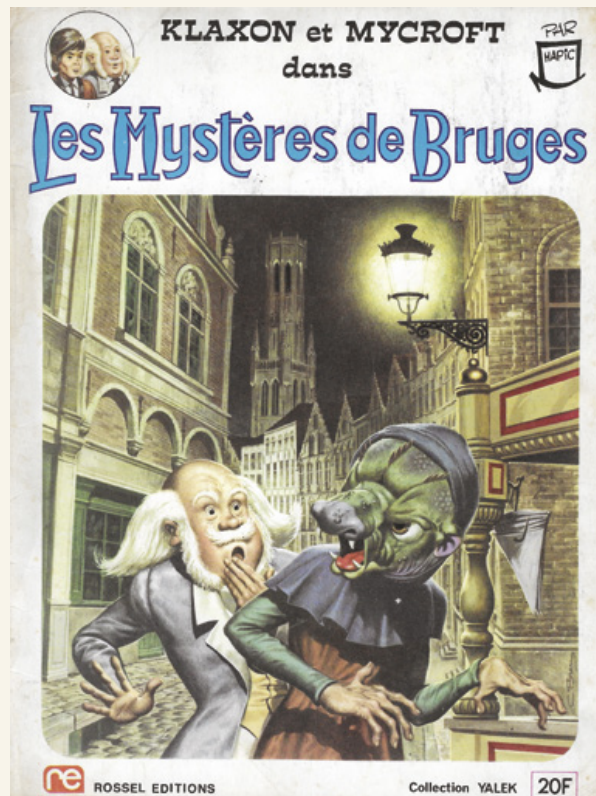

Na het lezen van een oud boek over toverspreuken en bezweringen lijkt Cécile wel gek te worden. Op de hoek van Wollestraat en Kartuizerinnenstraat springt zij uit een auto en holt richting Rozenhoedkaai, achternagezeten door haar vader. De achtervolging gaat via Rozenhoedkaai, Huidenvettersplein, Burg en Breidelstraat naar de Markt.

Laverdure

Cécile beklimt de trappen van de Halletoren en staat op het punt zich door een van de galmgaten in de diepte te storten, wanneer haar vader haar tot bezinning weet te brengen.

In *Les Mystères de Bruges* (8) probeert de slechterik van dienst de helden van het avontuur op te hangen aan de gevel van de Halletoren. Waar de meeste tekenaars stileren en details weglaten, voegt Hapic zaken toe die er niet zijn. Let bijvoorbeeld op de extra details die hij tekent in de hoektorentjes.

Twee voorbeelden van een strip waarin de Halletoren dus het decor vormt voor dramatische gebeurtenissen.

Hapic

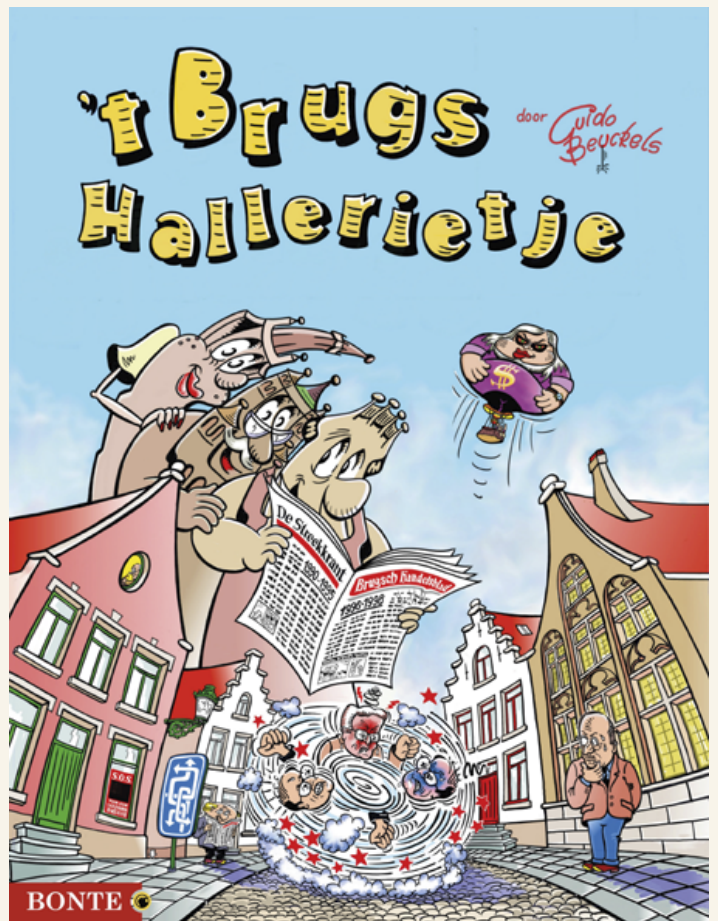

Brugse cartoonisten tekenden in het verleden al eens de Halletoren, maar ook hier vormde die stevast het decor. In 1993 verschijnt *De enige, echte en wrede geschiedenis van de Brugse beer* (10). Op de voorpagina herkennen we de Halletoren en de Onze-Lieve-Vrouwekerk met menselijke trekken. In het verhaal, waarin ook een puzzel kan opgelost worden, doet de tekenaar verder niets met de torens. Ze blijven decor.

Guido Beuckels is echter de man die jaren eerder al de Brugse torens een ziel gaf.

De Halletoren promoveert hij tot hoofdfiguur. Weliswaar krijgen de torens van de Onze-Lieve-Vrouwekerk en de Sint-Salvatorskerk spraakvermogen, maar de Halletoren is onbetwist de belangrijkste van het gezelschap. Hij levert

vrolijk, ironisch commentaar op wat zich aan zijn voeten afspeelt. Daarbij verwoordt hij vaak de verzuchtingen en de ergernissen van de Bruggelingen. Noem hem gerust hun spreekbuis. Wat hij vertelt, is zeer herkenbaar voor de lezer. Door hun focus op de actualiteit mogen de strips van *'t Brugs Hallerietje* een uniek tijdsdocument genoemd worden.

Uitgever Peter Bonte heeft een indrukwekkend palmares verworven wat betreft het publiceren van onuitgegeven en onvindbaar geworden strips (11). Dit boek is een zoveelste prestatie van de man die we intussen zonder overdrijving "archivaris van de strip" mogen noemen.

Jan Vanroose

- (1) Denis Lapière – Marc-Renier, *De gijzelaarster*, De Lombard Uitgaven 1992
- (2) Bob De Moor, *De schat van Baekelandt*, De Dageraad 1981
- (3) Marc Sleen, *De avonturen van Nero en Co - Het Zeespoek*, NV Drukkerij Het Volk. Verscheen in 1948 in *De Nieuwe Gids*. Toen heette de reeks nog *De Avonturen van detective Van Zwam*. Nero was toen nog niet het hoofdpersonage.
- (4) Rodenbach – Sels, *Brugge die Stille*, Loempia 1990 – speciale editie in het *Brugs* door De Strip ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de stripspecialzaak (250 exemplaren)
- (5) Karel Biddeloo, *De Rode Ridder (109)* – *De Leeuw van Vlaanderen*, Standaard Uitgeverij 1984
- (6) Gilles Chaillet, *Vasco (15)* – *Het spook van Brugge*, De Lombard Uitgaven 1997
- (7) Hurey, *De fratsen van Jan Heibel* – *De Heksenketel*, 't Kapoentje 1974, eerste albumuitgave *Brabant Strip* 2006
- (8) Hapic, *Klaxon et Mycroft dans Les Mystères de Bruges*, Rossel Editions 1972
- (9) Laverdure-Picaglia, *La maison de Bruges*, Dargaud 1987
- (10) Daubi, *De enige, echte en wrede geschiedenis van de Brugse beer*, (naar een idee van Jan De Bruyne) *'t Brugs beertje* 1993
- (11) Voor een overzicht van de uitgaven zie: www.bonte.be

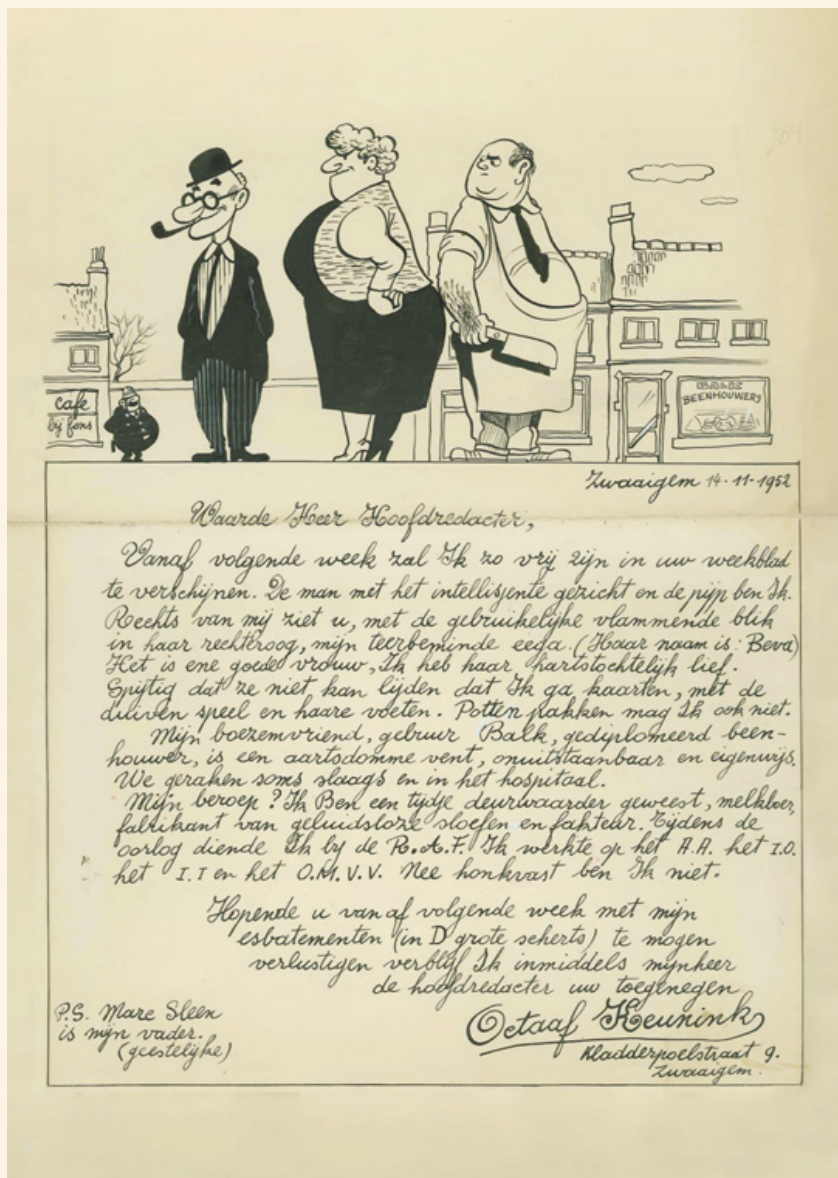
De avonturen van Dictator Dirk 1: - 48p - A4 - kleur - SC - €9,95 - ISBN 9789464009019
De avonturen van Dictator Dirk 2: - 48p - A4 - kleur - SC - €9,95 - ISBN 9789464009163

DE ROSSE RIDDER

GEINZ

De Rosse Ridder 1: Masters of the universe - 32p - A4 - kleur - SC - €9,99 - ISBN 9789492704054
De Rosse Ridder 2: Apocalyps - 32p - A4 - kleur - SC - €9,99 - ISBN 9789492704498
De Rosse Ridder 3: Heavy Metal - 32p - A4 - kleur - SC - 9,99 - ISBN 9789464009101

Om de reeks aan te kondigen verscheen deze brief van Octaaf Keunink in Ons Zondagsblad van 16 november 1952.

Dit ontwerp toont de allereerste tekening van Octaaf Keunink door Marc Sleen.

Marc Sleen in Ons Zondagsblad
1950-52 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN 9789464009064

Marc Sleen in Ons Zondagsblad
1953-56 / Marc Sleen
216p - z/w - HC
€35,95
ISBN 9789464009248

Marc Sleen in Ons Zondagsblad
1957-60 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN - Gepland

Marc Sleen in Ons Zondagsblad
1961-65 / Marc Sleen
208p - z/w - HC
€35,95
ISBN - Gepland

Yves Kerremans

Op 16 november 1952 verschijnt in Ons Zondagsblad nr. 194 de aankondiging van een nieuwe strip van de hand van Marc Sleen: Octaaf Keunink. Deze sublieme gags over een pantoffelheld met een bazige vrouw Beva en vervelende buurman Balk zijn exclusief voor het familieblad ontworpen. In totaal verschijnen er 616 afleveringen, de aankondiging inbegrepen. Van die 616 verschijningen zijn er 21 hernemingen; die hernemingen worden ook opgenomen in deze albums omdat er meestal kleine wijzigingen werden doorgevoerd zoals het wegwerken van het afleveringsnummer of het gebruik van een nieuw titelprentje. De schrijfwijze van Octaaf verandert geleidelijk aan in Oktaaf maar de oude schrijfwijze blijft in de reekstitel behouden tot februari 1961 omdat het titelprentje tot dan steeds herbruikt wordt. De held wordt bijvoorbeeld in aflevering 90 (Ons Zondagsblad 285 van 15 augustus 1954) en aflevering 193 (Ons Zondagsblad 402 van 11 november 1956) aangesproken als Oktaaf terwijl hij in het titelprentje nog steeds Octaaf heet. Voor de albums die vanaf 1959 verschijnen, gebruikt Het Volk steeds de reekstitel Oktaaf Keunink met een 'k'.

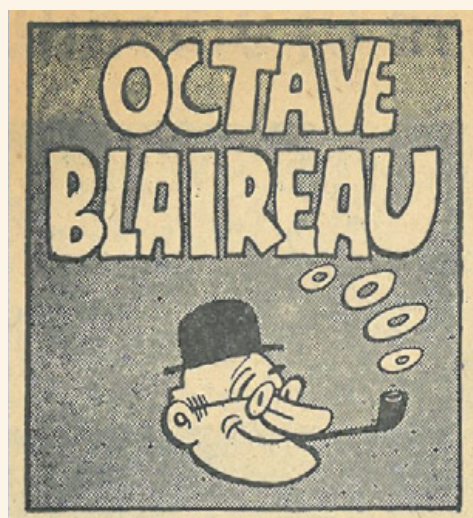
De laatste aflevering van Octaaf/Oktaaf verschijnt in Ons Zondagsblad nr 841 van 4 april 1965. Dirk Stallaert, Sleens rechterhand vanaf 1992, tekende in 2013 een aflevering van Oktaaf Keunink in de Sleenstijl uit 1965 en nummerde die 505. Die aflevering wordt hier voor de eerste maal afgedrukt.

Voor Samedi, de Franstalige versie van Ons Zondagsblad, wordt Octave keunink vertaald naar Octave Blaireau. De strip is aanwezig vanaf het eerste nummer van Samedi (30 mei 1953). Doordat Samedi op zaterdag en Ons Zondagsblad op zondag gedateerd is, verschijnen eind jaren 50 een aantal afleveringen van Octave Blaireau een dag vroeger dan de overeenkomstige aflevering van Oktaaf Keunink; in 1959 verschijnt in 12 gevallen Octave Blaireau zelfs acht dagen voor Oktaaf Keunink. Marc Sleen tekent voor Samedi twee verschillende titelprentjes.

Titelprentjes met Octaaf en Oktaaf.

Titelprentjes voor Octave Blaireau.

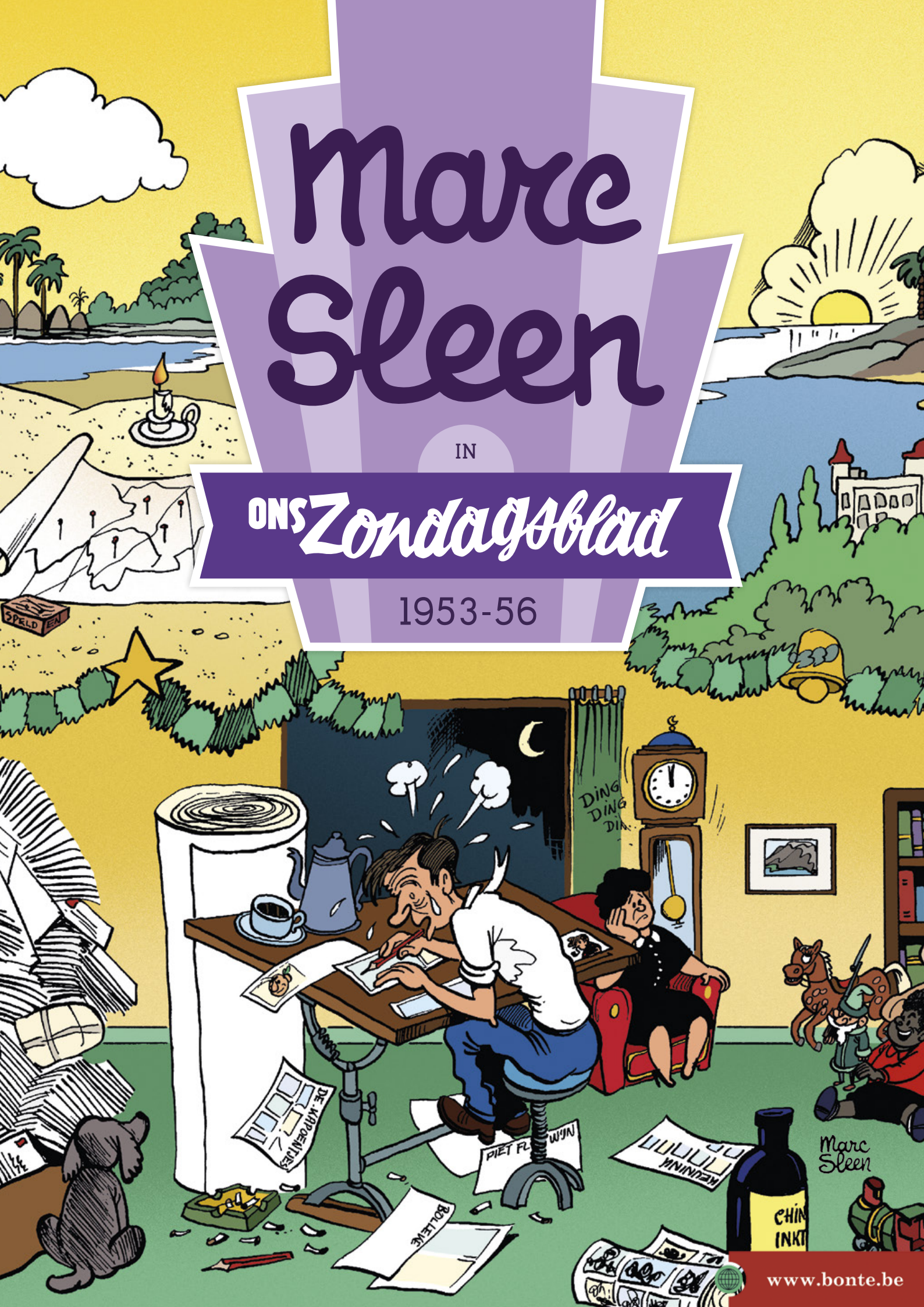

Marc Sleen

IN

ONS Zondagblad

1953-56

Marc Sleen